

BANCA
NAȚIONALĂ
A ROMÂNIEI

Investițiile străine directe în România în anul 2020

INVESTIȚIILE STRĂINE
DIRECTE
ÎN ROMÂNIA
în anul 2020

NOTE

Redactarea lucrării a fost realizată de Direcția statistică din Banca Națională a României și a fost finalizată la data de 20 septembrie 2021.

Unele date statistice au caracter provizoriu, urmând a fi revizuite în publicațiile ulterioare ale Băncii Naționale a României. Datorită rotunjirilor este posibil ca totalurile să nu corespundă exact sumei componentelor sau să apară mici diferențe față de variațiile procentuale indicate în grafice sau tabele.

Sursa datelor statistice utilizate la realizarea graficelor și a tabelelor a fost indicată numai atunci când acestea au fost furnizate de alte instituții.

Toate drepturile rezervate. Reproducerea informațiilor este permisă numai în scopuri educative și necomerciale și numai cu indicarea sursei.

Banca Națională a României
Str. Lipscani nr. 25, cod 030031, București
tel.: 021/312 43 75; fax: 021/314 97 52

ISSN 2247-5095

Cuprins

INVESTIȚIILE STRĂINE DIRECTE ÎN ROMÂNIA ÎN ANUL 2020	5
1. Fluxul net de investiții străine directe	5
1.1. Structura fluxului net de ISD	6
1.2. Fluxul net de ISD detaliat pe domenii de activitate	7
2. Soldul investițiilor străine directe	9
2.1. Repartizarea soldului ISD pe principalele activități economice	11
2.2. Repartizarea teritorială a soldului ISD	13
Caseta 1. Repartizarea pe județe a soldului ISD în întreprinderile cu cel puțin 20 de salariați și în întreprinderile atipice	14
2.3. Repartizarea pe țări de origine a soldului ISD	16
3. Tipuri de investiții străine directe	18
4. Investițiile directe în străinătate ale României	21
5. Veniturile realizate din ISD	22
Caseta 2. Analiza soldului ISD în funcție de țara investitorului final	23
6. Cifra de afaceri a întreprinderilor investiție străină directă și forța de muncă angajată	26
Caseta 3. Profitabilitatea societăților ISD	26
7. Exporturile și importurile întreprinderilor investiție străină directă	29
7.1. Comerțul internațional cu bunuri	29
7.2. Comerțul internațional cu servicii	30
ASPECTE METODOLOGICE PRIVIND STATISTICA INVESTIȚIILOR STRĂINE DIRECTE	32
ASPECTE PRIVIND CERCETAREA STATISTICĂ PENTRU DETERMINAREA INVESTIȚIILOR STRĂINE DIRECTE	34
Bibliografie	35
SECȚIUNE STATISTICĂ	37

INVESTIȚIILE STRĂINE DIRECTE ÎN ROMÂNIA ÎN ANUL 2020

1. FLUXUL NET DE INVESTIȚII STRĂINE DIRECTE

Situația epidemiologică internațională generată de apariția coronavirusului SARS-CoV-2 a influențat semnificativ mediul economic pe parcursul anului 2020. Declararea pandemiei de către Organizația Mondială a Sănătății (OMS) la data de 11 martie, ca urmare a răspândirii virusului în peste 150 de țări și, ulterior, decretarea stării de urgență în România au reprezentat principalele cauze pentru înregistrarea în cursul primului trimestru din anul 2020 a unui flux net de investiții străine directe (ISD) negativ.

Propagarea rapidă a virusului la nivel global a determinat statele afectate să ia măsuri de prevenire și limitare a răspândirii acestuia, impunând restricții de deplasare a populației. Activitatea a numeroase întreprinderi ISD a fost afectată ca urmare a întreruperii proceselor de aprovizionare cu materii prime, materiale și subansamble, având în vedere faptul că majoritatea filialelor marilor grupuri multinaționale sunt integrate în lanțurile globale de valoare adăugată. În aceste condiții și pentru a proteja salariații, multe întreprinderi ISD afectate, care nu produceau bunuri alimentare sau de strictă necesitate, au decis întreruperea activității. Sistarea activității a condus atât la acumularea de pierderi de către întreprinderile ISD, determinând, astfel, scăderea capitalurilor proprii ale acestora, cât și la suspendarea sau amânarea proiectelor de investiții în curs de realizare sau care urmau să fie demarate în aceste filiale pe parcursul anului 2020.

Totodată, retragerea de către investitorii străini, imediat după limitarea activității în economiile naționale, a disponibilităților financiare existente în cadrul filialelor din România a contribuit la înregistrarea unor valori negative ale fluxului net de ISD în primul trimestru al anului 2020. Acțiunile investitorilor nerezidenți au vizat rambursarea de credite intragrup de către întreprinderile ISD, acordarea de către acestea de împrumuturi societăților-mamă, precum și repartizarea de dividende, în situația existenței unor profituri ale întreprinderilor ISD nedistribuite în exercițiile financiare anterioare. Aceste măsuri au fost luate în scopul gestionării adecvate a lichidităților în cadrul grupurilor multinaționale, ținând cont de întreruperea fluxurilor de numerar, cauzată de imposibilitatea vânzării mărfurilor și serviciilor produse și de necesitatea onorării obligațiilor de plată către instituții de credit și furnizori.

Începând cu trimestrul II al anului 2020, fluxul net de ISD a înregistrat valori pozitive, acoperind retragerile de capital înregistrate în primul trimestru. Evoluția pozitivă ulterioară a fluxului net de ISD, în condițiile persistenței pandemiei pe întregul parcurs al anului 2020, a fost determinată de mai mulți factori, cei mai importanți fiind:

- capacitatea deosebită a societăților multinaționale de a se adapta condițiilor economice adverse, datorită experienței lor la nivel global;
- răspunsul prompt al autorităților naționale, coordonat cu cel de la nivelul Uniunii Europene, privind acordarea de ajutoare și stimulente economice și financiare, în special în perioada stării de urgență;

- expunerea redusă a investitorilor străini în sectoarele de activitate cele mai afectate de pandemie, cum ar fi serviciile de turism, transporturi aeriene, hoteluri, restaurante, întreținere și înfrumusețare sau din domeniul cultural.

În anul 2020, fluxul net de ISD a înregistrat nivelul de 3 005 milioane euro, în scădere cu 41,9 la sută față de 2019.

Tabel 1. Evoluția trimestrială a fluxului net de ISD în anul 2020

	2020			
	Trimestrul I	Trimestrul II	Trimestrul III	Trimestrul IV
Flux net de ISD, <i>din care</i> :	-396	1 395	678	1 328
Participații la capitalurile proprii*	94	548	2 257	1 100
Instrumente de natura datoriei	-490	847	-1 579	228

* inclusiv profit reinvestit

1.1. Structura fluxului net de ISD

În structură, fluxul net de ISD a înregistrat următoarele valori:

- participații la capitalurile proprii ale investitorilor străini direcți în întreprinderile investiție străină directă din România, în valoare de 3 999 milioane euro. Participațiile la capitalurile proprii sunt formate din aportul la capitalurile întreprinderilor ISD, în valoare de 983 milioane euro, la care se adaugă profitul reinvestit, în sumă de 3 016 milioane euro¹;
- instrumentele de natura datoriei² în relația cu investitorii străini direcți și companiile din cadrul grupului acestora, având valoarea negativă de -994 milioane euro.

Analiza în evoluție a componentelor fluxului net de ISD relevă următoarele:

- profitul reinvestit a avut o evoluție ascendentă în ultimii 10 ani. Astfel, de la valori negative de aproximativ 2 000 milioane euro în primii doi ani ai intervalului analizat, profitul reinvestit a înregistrat valori pozitive începând cu anul 2015 (+510 milioane euro), ajungând la 3 016 milioane euro în anul 2020, în creștere cu 8,4 la sută față de 2019;
- instrumentele de natura datoriei au avut valori pozitive în prima parte a intervalului analizat, contribuind în perioada 2011-2013 la creșterea fluxului net de ISD. În următorii doi ani, acestea au înregistrat valori negative, diminuând cu 425 milioane

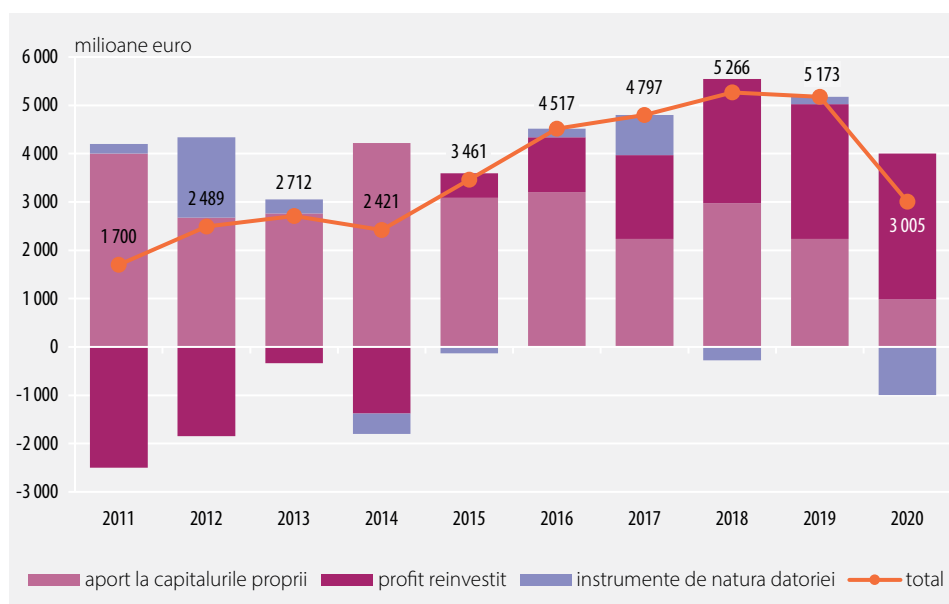
¹ Profitul reinvestit a fost determinat prin deducerea din profitul după impozitare aferent anului 2020, care revine investitorilor străini direcți din întreprinderile ISD profitabile, în valoare de 9 005 milioane euro, a dividendelor ce au revenit acestora în anul 2020, în valoare de 3 248 milioane euro, precum și a pierderilor înregistrate de întreprinderile ISD în anul 2020, în valoare de 2 741 milioane euro, care au fost atribuibile investitorilor străini direcți.

² Datoriile nete către investitorii străini direcți și către societățile din grupul acestora (datorii minus creanțe).

euro (2014), respectiv 134 milioane euro (2015), fluxul net de ISD. Cea mai mare valoare negativă a fost înregistrată în anul 2020 (-994 milioane euro), în principal generată de deciziile luate de investitorii străini, pe fondul manifestării efectelor economice ale pandemiei, de a gestiona centralizat la nivelul grupurilor multinaționale disponibilitățile existente în contul întreprinderilor ISD. Contribuția cea mai importantă la fluxul net de ISD a fost înregistrată în anul 2012 (1 659 milioane euro);

- până în anul 2018, componenta aport la capitalurile proprii a avut contribuția cea mai mare la fluxul net de ISD, cu un maxim de 4 222 milioane euro în anul 2014 și un minim de 2 235 milioane euro în 2017; începând cu anul 2019, profitul reinvestit a devansat aportul la capitalurile proprii (2 783 milioane euro, comparativ cu 2 238 milioane euro), evoluție care a continuat și în 2020. De altfel, valoarea înregistrată de aportul la capitalurile proprii în anul 2020 (983 milioane euro) este cea mai mică din intervalul analizat (2011-2020), efectele pandemiei asupra deciziilor de întrerupere sau amânare a unor proiecte noi de investiții având consecințe negative asupra acestui indicator (Tabelul 1 din Secțiunea statistică).

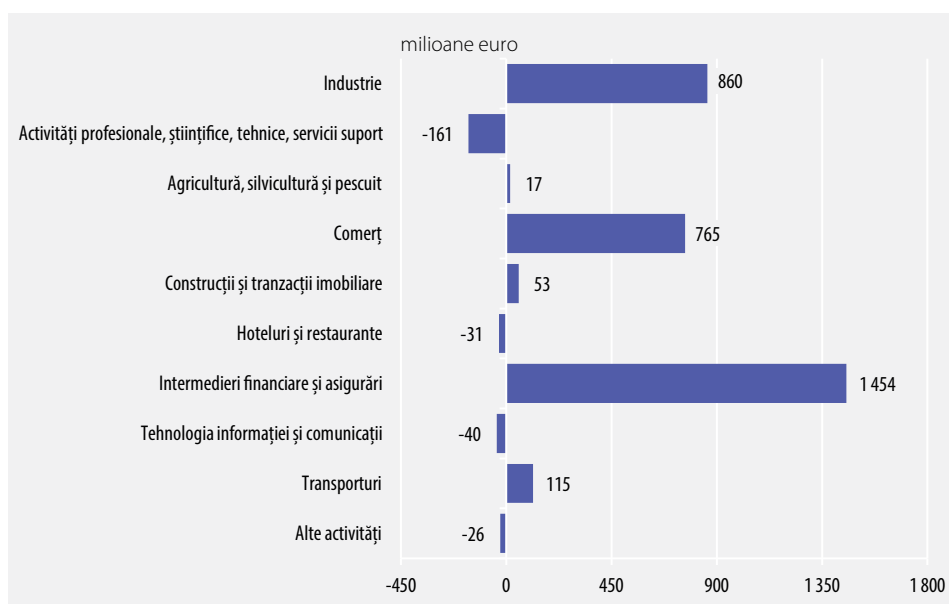
Grafic 1. Evoluția fluxului net de ISD pe componente în perioada 2011-2020

1.2. Fluxul net de ISD detaliat pe domenii de activitate

Fluxul net de ISD în anul 2020 a fost direcționat preponderent spre domeniile: intermediari financiare și asigurări (1 454 milioane euro), industrie (860 milioane euro) și comerț (765 milioane euro); în cadrul industriei, majoritatea investițiilor străine s-au realizat în industria prelucrătoare (849 milioane euro), principalele activități beneficiare de investiții străine directe fiind sectoarele mijloace de transport (336 milioane euro), fabricarea calculatoarelor, altor produse electronice, optice și electrice (296 milioane euro) și alimente, băuturi și tutun (185 milioane euro).

Grafic 2. Fluxul net de ISD pe principalele activități economice

Repartizarea componentelor fluxului net de ISD pe domenii de activitate:

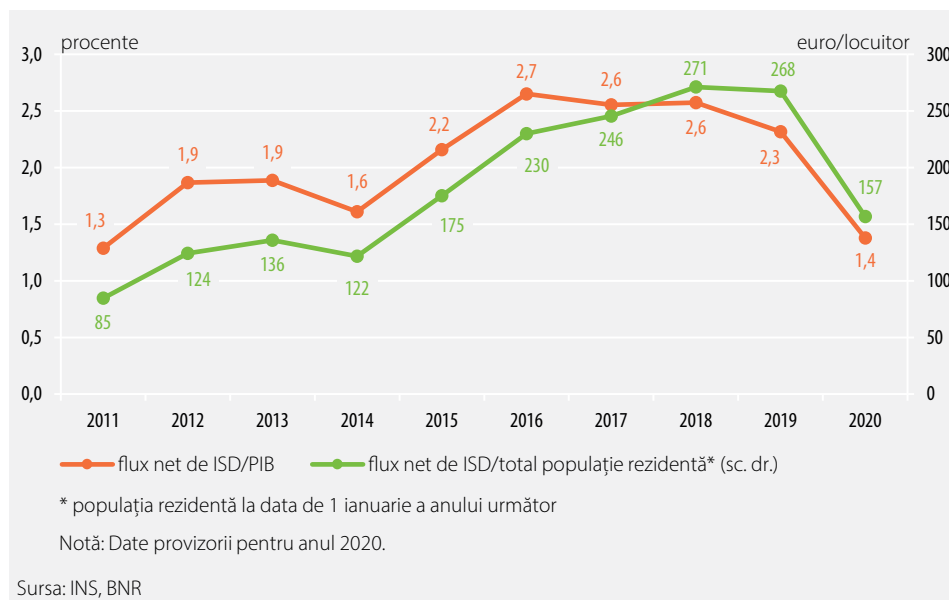
- cel mai mare aport la capitalurile proprii s-a înregistrat în ramura construcții și tranzacții imobiliare (516 milioane euro), urmată de industria prelucrătoare (175 milioane euro) și comerț (160 milioane euro);
- profitul reinvestit a atins cel mai înalt nivel în sectorul intermedieri financiare și asigurări (1 388 milioane euro), în principal ca urmare a instituirii restricțiilor privind distribuția de dividende, impuse de autoritatea de supraveghere a instituțiilor de credit și instituțiilor financiare nebancare, pentru ca acestea să poată dispune de resursele de capital necesare gestionării impactului pandemiei asupra economiei; un nivel ridicat al profitului reinvestit s-a înregistrat și în sectoarele comerț (1 161 milioane euro) și industria prelucrătoare (644 milioane euro);
- în ceea ce privește instrumentele de natura datoriei, principalele domenii de activitate care au determinat înregistrarea, în anul 2020, a unui flux negativ (-994 milioane euro) au fost comerțul (-556 milioane euro), activități profesionale, științifice, tehnice, servicii suport (-221 milioane euro) și tehnologia informației și comunicații (-185 milioane euro). O influență pozitivă semnificativă s-a înregistrat în cadrul industriei prelucrătoare, ramura mijloace de transport (246 milioane euro), care a beneficiat de finanțare prin intermediul acestor instrumente (Tabelul 2 din Secțiunea statistică).

Scăderea fluxului net de ISD în anul 2020, generată, în principal, de apariția și răspândirea virusului SARS-CoV-2, a influențat negativ și ponderea fluxului net de ISD în produsul intern brut (PIB). Astfel, deși în anul 2020 valoarea PIB nominal exprimat în euro a scăzut cu 2,3 la sută³ față de 2019 raportul flux net de ISD/PIB a înregistrat valoarea

³ Calcule BNR. Conform INS, date provizorii, valoarea PIB real în anul 2020, exprimată în lei, a scăzut cu 3,9 la sută față de anul 2019.

de 1,4 la sută din PIB, în scădere de la 2,3 la sută în 2019. Raportat la totalul populației rezidente, fluxul net de ISD a înregistrat valoarea de 157 euro/locuitor, de asemenea în scădere de la 268 euro/locuitor în anul 2019 (Tabelul 3 din Secțiunea statistică).

Grafic 3. Fluxul net de ISD/PIB și fluxul net de ISD/total populație rezidentă

2. SOLDUL INVESTIȚIILOR STRĂINE DIRECTE

La 31 decembrie 2020, soldul total ISD a înregistrat nivelul de 90 773 milioane euro⁴. Diminuarea valorii fluxului net de ISD în anul 2020, comparativ cu anii anteriori, generată, în principal, de efectele economice negative ale crizei sanitare, a influențat și ritmul de creștere a soldului ISD. Astfel, la sfârșitul anului 2020 acesta a înregistrat o creștere de numai 2,8 la sută față de anul precedent, comparativ cu 8,9 la sută la finele anului 2019, respectiv 7,0 la sută în 2018.

În structură, soldul total al ISD la 31 decembrie 2020 se prezintă astfel:

- capitaluri proprii (inclusiv profitul reinvestit acumulat) în valoare de 63 952 milioane euro, reprezentând 70,5 la sută din soldul total al ISD;
- instrumente de natura datoriei în valoare de 26 821 milioane euro, reprezentând 29,5 la sută⁵.

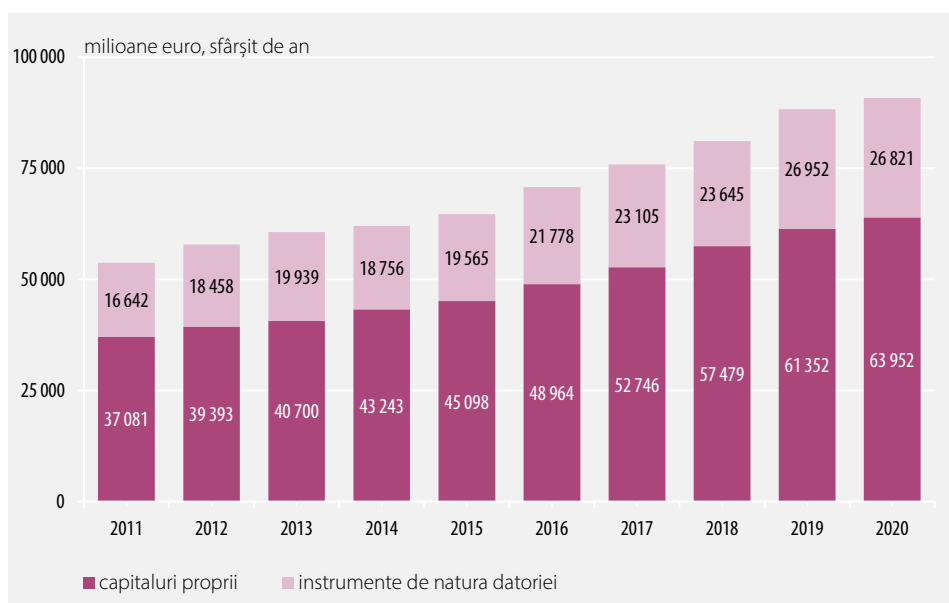
Comparativ cu anul anterior, capitalurile proprii au înregistrat o creștere de 4,2 la sută, în timp ce instrumentele de natura datoriei s-au diminuat cu 0,5 la sută, ca

⁴ Acest rezultat a fost determinat prin adăugarea la soldul de la sfârșitul anului precedent a fluxului net de ISD, precum și a celorlalte componente care conduc la variația soldului, respectiv a diferențelor valorice pozitive/negative provenite din: reevaluările activelor exprimate în valută datorate variației cursului de schimb, reevaluarea prețurilor unor imobilizări corporale, modificarea valorii de piață a întreprinderilor ISD listate, precum și din retratări contabile ale valorii diferitelor componente ale soldurilor inițiale, din corecții ale datelor din raportările statistice anterioare etc.

⁵ Soldul instrumentelor de natura datoriei este determinat ca diferență între soldul datoriei întreprinderilor ISD față de investitorii străini direcți, inclusiv față de societățile nerezidente din grup, în valoare de 36 394 milioane euro și soldul creanțelor întreprinderilor ISD asupra investitorilor străini direcți și a societăților nerezidente din grup (9 573 milioane euro).

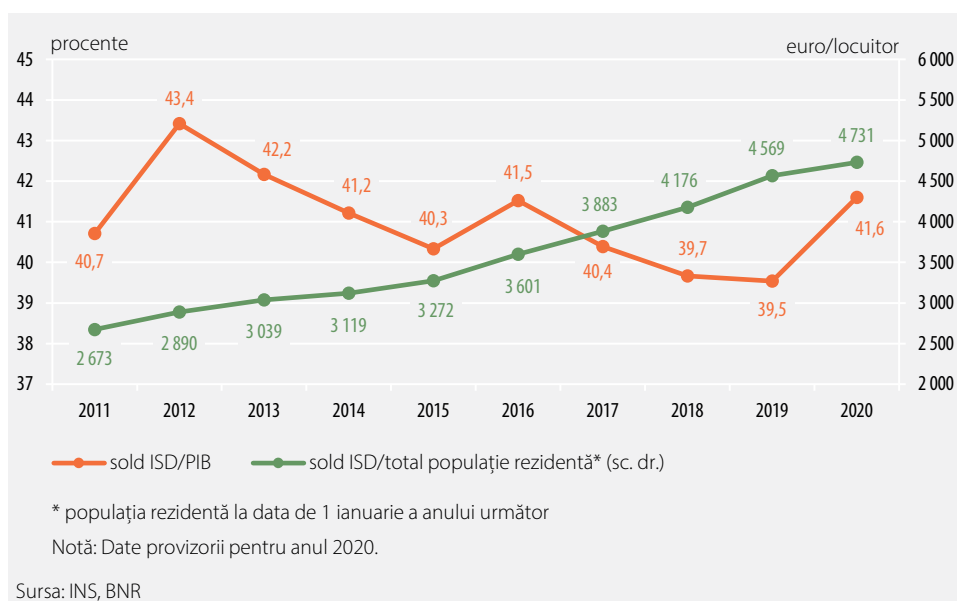
urmare a înregistrării unui flux net de ISD negativ (-994 milioane euro). Față de primul an al decadei analizate, soldul total al ISD a crescut cu 69,0 la sută, capitalurile proprii înregistrând un ritm de creștere mai ridicat (72,5 la sută) față de instrumentele de natura datoriei (61,2 la sută) (Tabelul 5 din Secțiunea statistică).

Grafic 4. Evoluția componentelor soldului ISD în perioada 2011-2020

Soldul ISD raportat la produsul intern brut în anul 2020 a înregistrat valoarea de 41,6 la sută (+2,1 puncte procentuale față de anul precedent), atât datorită creșterii soldului ISD (+2,8 la sută comparativ cu anul anterior), cât și scăderii PIB în termeni nominali exprimat în euro (-2,3 la sută).

Grafic 5. Soldul ISD/PIB și soldul ISD/total populație rezidentă

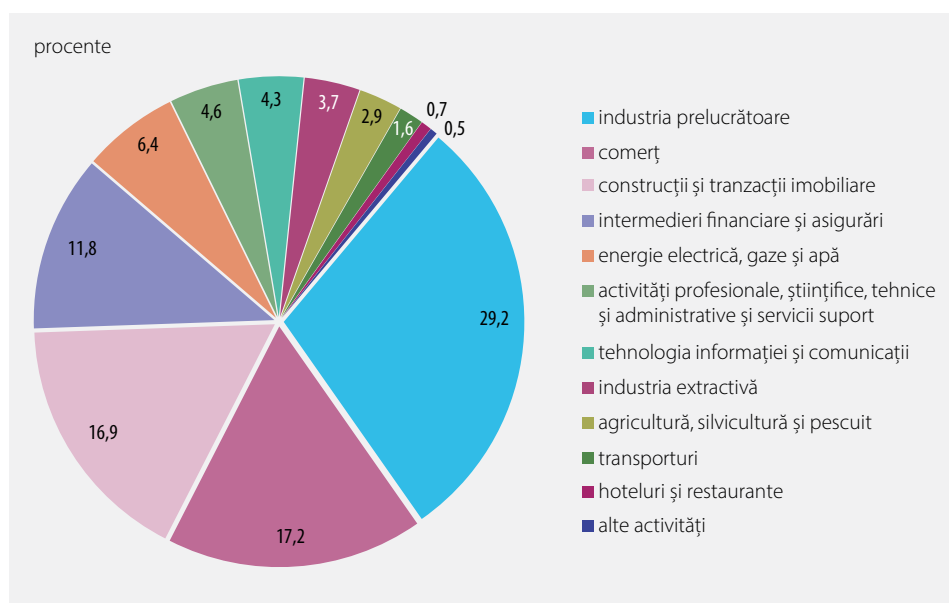
Raportat la totalul populației rezidente, soldul ISD a înregistrat valoarea de 4 731 euro/locuitor, în creștere cu 163 euro/locuitor față de anul 2019. Dinamica s-a datorat nu doar majorării stocului de investiții străine, ci și scăderii populației rezidente (minus 142 637 de locuitori) comparativ cu anul anterior.

De menționat că în ultimii 10 ani valoarea soldului ISD/locuitor a înregistrat o creștere continuă, de la un minim de 2 673 euro/locuitor în anul 2011, determinată de majorarea în fiecare an a soldului ISD și scăderea permanentă a populației. În aceeași perioadă, valoarea soldului ISD/PIB a avut o evoluție oscilantă, cauzată de înregistrarea unor ritmuri de creștere diferite ale soldului ISD comparativ cu valoarea PIB.

2.1. Repartizarea soldului ISD pe principalele activități economice⁶

Din punct de vedere al orientării pe activități economice, 39,3 la sută din soldul total al ISD este localizat în industrie, cu precădere în industria prelucrătoare (29,2 la sută din soldul total al ISD). Alte activități economice care au atras investiții străine directe semnificative sunt: comerț (17,2 la sută), construcții și tranzacții imobiliare (reprezentând 16,9 la sută din soldul total al ISD) și intermediari financiare și asigurări (11,8 la sută).

Grafic 6. Contribuția sectoarelor de activitate la soldul total al ISD la 31 decembrie 2020

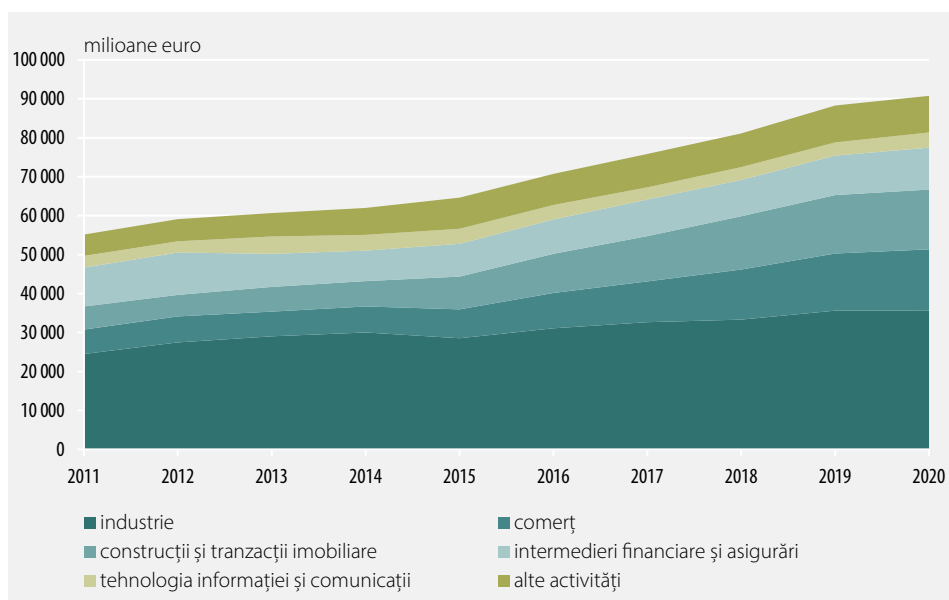

⁶ Repartizarea pe activități economice s-a realizat în funcție de obiectul principal de activitate al întreprinderilor ISD, potrivit CAEN Rev.2.

Analiza în evoluție a soldului ISD pe principalele sectoare de activitate evidențiază următoarele:

- comparativ cu anul 2019, soldul ISD repartizat pe principalele activități economice a înregistrat creșteri importante pentru comerț (977 milioane euro, +6,7 la sută), intermediari financiari și asigurări (594 milioane euro, +5,9 la sută), tehnologia informației și comunicații (477 milioane euro, +13,9 la sută) și construcții și tranzacțiile imobiliare (433 milioane euro, +2,9 la sută), în timp ce soldul ISD în industrie a rămas relativ constant (+0,1 la sută). Creșterea soldului ISD în comerț, în condițiile unui flux negativ al datoriilor către investitori (-556 milioane euro), s-a datorat în principal profiturilor pe care investitorii străini le-au reinvestit în întreprinderile ISD în cursul anului 2020;
- deși în ultimii șase ani, soldul ISD în industrie a crescut cu 19,0 la sută, de la 30 013 milioane euro la 35 693 milioane euro, ponderea acestuia în soldul total al ISD a scăzut constant, de la un maxim de 48,4 la sută în 2014 la 39,3 la sută în anul 2020;
- scăderea ponderii soldului ISD în industrie s-a datorat creșterii accelerate a investițiilor străine în domeniile comerț (+134,2 la sută comparativ cu 2014) și construcții și tranzacții imobiliare (+134,8 la sută față de anul 2014); ponderea acestora în totalul soldului ISD a crescut în perioada 2014-2020 de la 10,8 la sută la 17,2 la sută, respectiv de la 10,6 la sută la 16,9 la sută;
- cumulat, ponderea soldului ISD din sectorul *non-tradable*⁷ în totalul soldului ISD a crescut de la 35,6 la sută în 2014 la 47,2 la sută în anul 2020, în concordanță cu scăderea ponderii sectorului *tradables*⁸ (Tabelul 7 din Secțiunea statistică).

Grafic 7. Evoluția soldului total al ISD pe sectoare de activitate

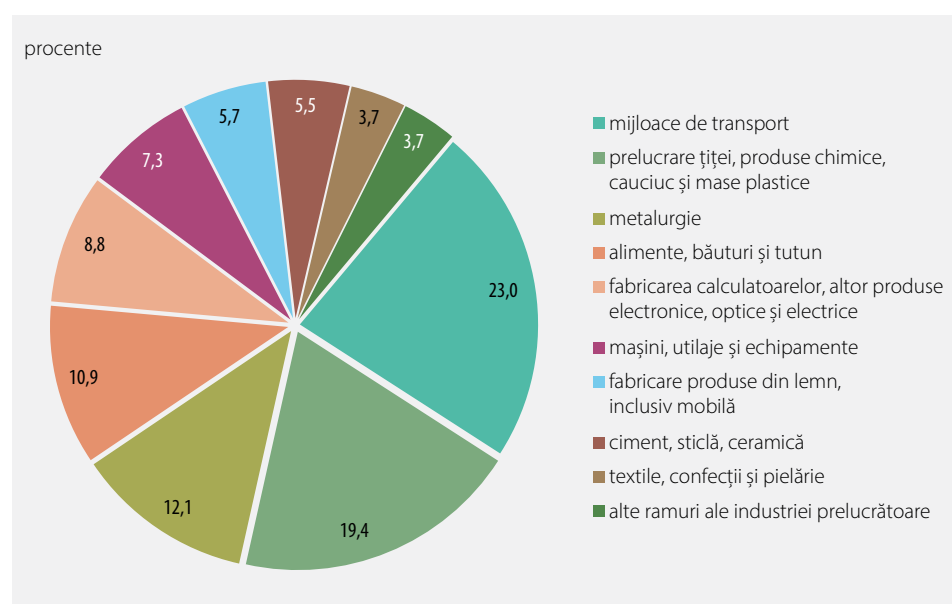

⁷ Sectorul *non-tradables* (necomercializabile) include activitățile care nu generează producție pentru export, respectiv: comerț, construcții și tranzacții imobiliare, intermediari financiari și asigurări, hoteluri și restaurante și alte asemenea.

⁸ Sectorul *tradables* (comercializabile) include următoarele activități generatoare de producție pentru export: agricultură, industrie, activități profesionale, științifice, tehnice și administrative și servicii suport, tehnologia informației și comunicații, transporturi.

În ceea ce privește detalierea soldului ISD în industria prelucrătoare, activitate care a atras cel mai ridicat volum de investiții străine directe, ponderea cea mai mare s-a înregistrat în industria mijloacelor de transport (23,0 la sută din totalul soldului ISD atras de industria prelucrătoare), urmată de prelucrare țigăi, produse chimice, cauciuc și mase plastice (19,4 la sută), metalurgie (12,1 la sută) și alimente, băuturi și tutun (10,9 la sută) (Tabelul 7 din Secțiunea statistică).

Grafic 8. Contribuția principalelor ramuri de activitate la soldul total al ISD în industria prelucrătoare

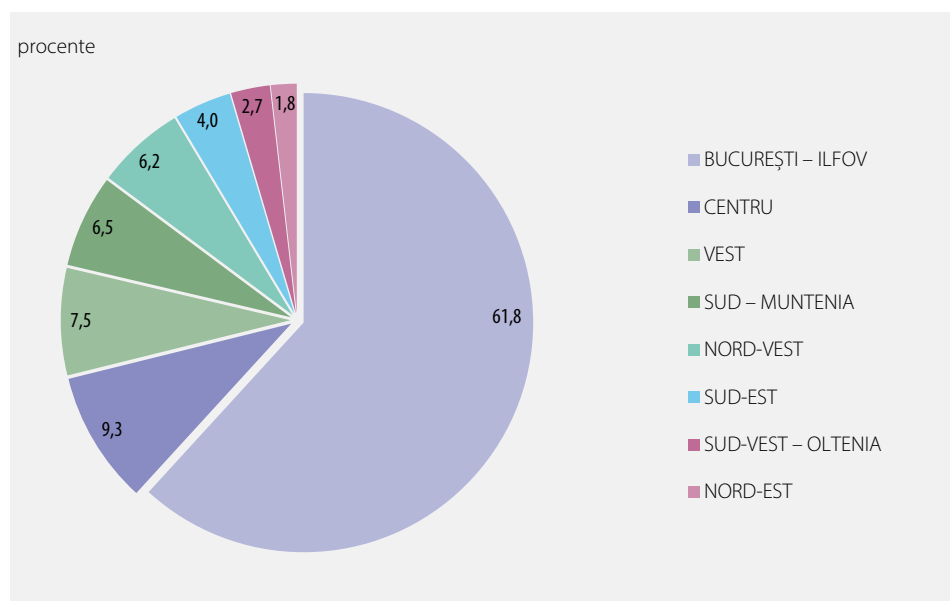
2.2. Repartizarea teritorială a soldului ISD

Volumul cel mai ridicat de ISD a fost atras de regiunea de dezvoltare BUCUREȘTI – ILFOV (sold la 31 decembrie 2020 de 56 092 milioane euro, reprezentând 61,8 la sută din totalul ISD), urmată de regiunea CENTRU (8 478 milioane euro, 9,3 la sută) și de regiunea VEST (6 839 milioane euro, 7,5 la sută). În contrast, cele mai scăzute valori ale investițiilor străine se regăsesc în regiunea SUD-VEST – OLTENIA (2 487 milioane euro) și în regiunea NORD-EST (1 647 milioane euro)⁹ (Tabelul 9 din Secțiunea statistică).

Față de anul anterior, ritmul de creștere a soldului ISD a fost mai accelerat în regiunile CENTRU (+10,9 la sută), VEST (+10,3 la sută) și NORD-VEST (+9,5 la sută).

⁹ ISD au fost localizate teritorial după sediul social al întreprinderilor ISD, care nu corespunde întotdeauna cu locul de desfășurare a activității economice.

Grafic 9. Distribuția pe regiuni de dezvoltare a soldului ISD

Caseta 1. Repartizarea pe județe a soldului ISD în întreprinderile cu cel puțin 20 de salariați și în întreprinderile atipice

Întreprinderile ISD având cel puțin 20 de salariați, precum și întreprinderile considerate atipice, respectiv cele având sub 20 de salariați, dar cu cifra de afaceri sau capitalul social de peste 30 de milioane lei sau care au atras credite pe termen lung de la investitorii străini direcți sau de la companii nerezidente din grupul acestora în valoare de minimum 15 milioane lei¹⁰, au fost cercetate exhaustiv în cadrul cercetării statistice pentru determinarea ISD. Acestea dețin o pondere de 95,9 la sută din soldul total ISD¹¹, având valoarea de 87 083 milioane euro.

Repartiția pe județe a investițiilor străine directe în întreprinderile cu cel puțin 20 de salariați și în întreprinderile atipice relevă faptul că Municipiul București a atras, până la sfârșitul anului 2020, 48 713 milioane euro, reprezentând 56 la sută din totalul soldului ISD în asemenea întreprinderi și în creștere cu 52 la sută față de anul 2013, urmat de județul Ilfov, 5 876 milioane euro (+94 la sută comparativ cu 2013) și Timiș, 4 579 milioane euro (+54 la sută). Investiții semnificative au mai atras județele Brașov, 2 668 milioane euro (+46 la sută), Prahova, 2 579 milioane euro (+28 la sută) și Cluj, 2 101 milioane euro (+88 la sută).

¹⁰ A se vedea precizările privind eșantionul cercetării statistice de la finalul acestei lucrări.

¹¹ Restul societăților din baza de sondaj au fost cercetate prin eșantionare, selecția realizându-se la nivelul regiunilor de dezvoltare; din această cauză, rezultatele obținute de la aceste societăți sunt reprezentative numai la nivel național și la nivelul regiunilor de dezvoltare. Mai multe detalii se regăsesc în secțiunea „Aspecte privind cercetarea statistică pentru determinarea investițiilor străine directe”.

În ceea ce privește ritmul de creștere a soldului acestor investiții în perioada 2013-2020, investițiile străine în întreprinderile cu cel puțin 20 de salariați și în întreprinderile atipice au crescut de circa 21 de ori în Maramureș, de 3,1 ori în județul Covasna și de 2,9 ori în județul Sibiu (Tabelul 10 din Secțiunea statistică).

Tabel A. Repartizarea pe județe a soldului ISD în întreprinderile cu cel puțin 20 de salariați și în întreprinderile atipice la 31 decembrie 2020

Județ	Valoare (milioane euro)
Total	87 083
Alba	1 024
Argeș	1 521
Arad	1 103
Bacău	329
Bihor	1 023
Bistrița-Năsăud	123
Brăila	199
Botoșani	74
Brașov	2 668
București	48 713
Buzău	451
Cluj	2 101
Călărași	299
Caraș-Severin	216
Constanța	1 804
Covasna	283
Dâmbovița	442
Dolj	1 334
Gorj	5
Galați	708
Giurgiu	363
Hunedoara	456
Harghita	223
Ifov	5 876
Ialomița	333
Iași	515
Mehedinți	14
Maramureș	710
Mureș	1 884
Neamț	193
Olt	904
Prahova	2 579
Sibiu	1 820
Sălaj	451

–continuare–

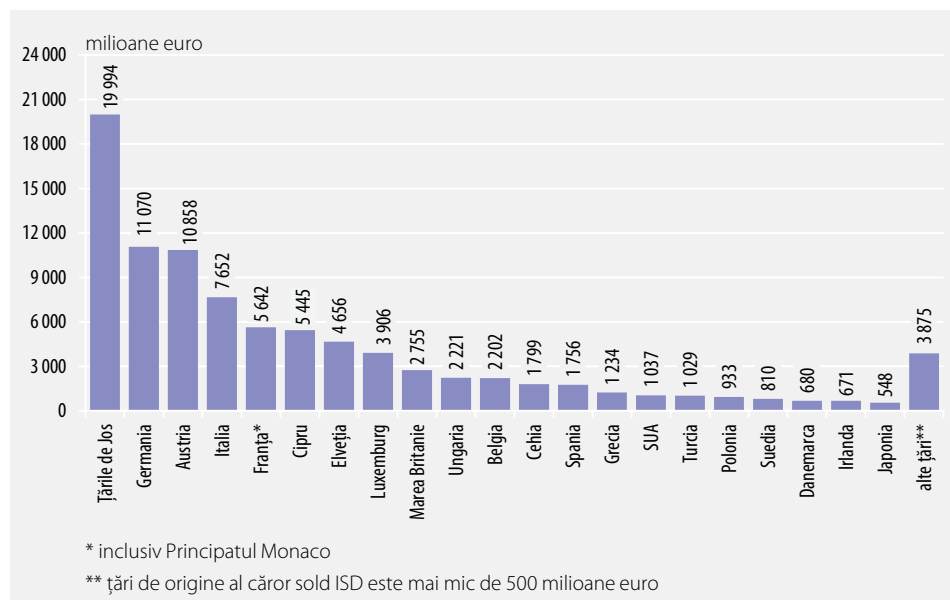
Județ	Valoare (milioane euro)
Satu Mare	570
Suceava	420
Tulcea	295
Timiș	4 579
Teleorman	117
Vâlcea	183
Vrancea	120
Vaslui	58

2.3. Repartizarea pe țări de origine a soldului ISD

2.3.1. Repartizarea pe baza principiului investitorului imediat

Primele țări clasate în funcție de soldul total al ISD deținut la 31 decembrie 2020 sunt: Țările de Jos (19 994 milioane euro, reprezentând 22,0 la sută din totalul ISD), Germania (11 070 milioane euro, 12,2 la sută), Austria (10 858 milioane euro, 12,0 la sută), Italia (7 652 milioane euro, 8,4 la sută), Franța (5 642 milioane euro, 6,2 la sută) și Cipru (5 445 milioane euro, 6,0 la sută). Repartizarea a fost realizată în funcție de țara de rezidență a deținătorului nemijlocit a cel puțin 10 la sută din capitalul social al întreprinderilor ISD din România (pe baza principiului *Immediate Country Basis*¹²) (Tabelul 11 din Secțiunea statistică).

Grafic 10. Repartizarea pe țări de origine a soldului total al ISD la 31 decembrie 2020

¹² Potrivit acestui principiu, țara de proveniență a investiției este considerată țara investitorului care deține în mod direct participațiile la capitalul social al întreprinderii rezidente.

Germania a revenit pe poziția a doua în rândul investitorilor, cu un sold de 11 070 milioane euro, în creștere cu 1,6 la sută față de anul 2019, când a fost devansată de Austria. De asemenea, Franța a revenit pe poziția a cincea, în locul Ciprului, cu un sold de 5 642 milioane euro, în creștere cu 2,8 la sută față de anul 2019. Totodată, se constată o scădere a soldului ISD din Țările de Jos cu 2,5 la sută față de anul anterior, Austria (-2,3 la sută) și Cipru (-0,9 la sută).

2.3.2. Repartizarea pe baza principiului investitorului final

Structurile de finanțare și de proprietate din ce în ce mai complexe ale companiilor multinaționale, determinate de mai mulți factori, cum ar fi optimizarea impozitelor, ocupă un rol important în cadrul relațiilor de investiții străine directe. Frecvent, companiile multinaționale transferă investițiile prin mai multe economii, generând o mare parte a fluxurilor de investiții directe la nivelul acestora. Fluxurile de investiții atrase sunt redirecționate ulterior în afara țării, în drumul lor către destinația finală (Blanchard și Acalin, 2016¹³). Astfel, interpretarea statisticilor privind ISD elaborate pe baza principiului *immediate country basis* (țara deținătorului direct al participațiilor la capitalul social al întreprinderii) necesită date suplimentare, întrucât nu reflectă sursele și destinațiile finale ale investițiilor.

Potrivit metodologiilor statistice (BD4¹⁴ și BPM6¹⁵), investitorul final reprezintă entitatea aflată în vârful lanțului de proprietate și care nu este controlată de nicio altă entitate.

Statisticile privind țara investitorului final¹⁶ prezentate mai jos s-au realizat utilizând abordarea bazată pe control și au avut la bază Registrul European al Grupurilor¹⁷, precum și informațiile existente la nivelul Direcției statistice din cadrul Băncii Naționale a României cu privire la sursa și destinația investițiilor directe în și din economia rezidentă. În cazul societăților ISD pentru care nu a fost identificat investitorul final, repartizarea pe țări de origine s-a realizat în funcție de deținătorul direct al participațiilor la capitalul social (principiul *Immediate Country Basis*).

Clasamentul primelor șapte țări în funcție de țara de proveniență a investitorului final a rămas neschimbat comparativ cu anul 2019. Investitorii din Germania continuă să dețină, direct sau prin intermediul unor filiale din țări intermediare, prima poziție în rândul investitorilor, cu un sold de 13 792 milioane euro, în creștere cu 4,5 la sută față de anul 2019, urmați de cei din Austria, cu 10 153 milioane euro (+1,1 la sută), Franța (8 733 milioane euro, +5,5 la sută), Italia (7 556 milioane euro, +1,2 la sută) și Statele Unite ale Americii (6 167 milioane euro, +5,0 la sută).

¹³ Blanchard și Acalin – „What Does FDI Actually Measure?”, 2016.

¹⁴ *Manualul Benchmark Definition of FDI*, ediția a IV-a, elaborat de Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică.

¹⁵ *Manualul Balanța de plăți și poziția investițională internațională*, ediția a VI-a, editat de Fondul Monetar Internațional.

¹⁶ Aceste statistici s-au realizat utilizând abordarea bazată pe control, care identifică entitatea ce controlează întreprinderea ISD, prin utilizarea conceptului de unitate instituțională care deține controlul ultim.

¹⁷ *Euro Group Register* este un registru al grupurilor de întreprinderi, întreținut pentru scopuri statistice de Eurostat și oficiile naționale de statistică ale statelor membre și cuprinde grupurile de întreprinderi care activează în cel puțin două state membre.

Tabel 2. Repartizarea soldului ISD în funcție de țara de origine a investitorului final

Țara	Valoarea (milioane euro)	Ponderea în total ISD (%)
Total	90 773	100,0
Germania	13 792	15,2
Austria	10 153	11,2
Franța*	8 733	9,6
Italia	7 556	8,3
Statele Unite ale Americii	6 167	6,8
Țările de Jos	4 321	4,8
Marea Britanie	3 706	4,1
Elveția	3 061	3,4
România**	2 705	3,0
Cipru	2 418	2,7
Belgia	2 112	2,3
Turcia	1 889	2,1
Ungaria	1 884	2,1
Cehia	1 574	1,7
Japonia	1 548	1,7
Grecia	1 536	1,7
Spania	1 529	1,7
Luxemburg	1 401	1,5
Federația Rusă	1 166	1,3
China	1 110	1,2
Israel	1 025	1,1
Alte țări***	11 388	12,5

* inclusiv Principatul Monaco

** cuprinde investițiile străine directe în societățile ISD care au țara de origine a investitorului final România, precum și investițiile străine în societățile ISD în care investitorii străini au participații de sub 50 la sută din capitalul social/ drepturile de vot, controlul asupra societății revenind astfel rezidenților (abordarea bazată pe control)

*** țări de origine a investitorilor finali al căror sold este mai mic de 1 000 de milioane euro și țări al căror sold îndeplinește condițiile de confidențialitate, potrivit prevederilor Legii nr. 226/2009 a organizării și funcționării statisticii oficiale în România, cu modificările și completările ulterioare

3. TIPURI DE INVESTIȚII STRĂINE DIRECTE

Aportul la capitalurile proprii ale întreprinderilor ISD în anul 2020, în valoare de 983 milioane euro, este diferențiat în categoriile *greenfield*, fuziuni și achiziții, dezvoltare de întreprinderi, precum și restructurare de întreprinderi.

Investițiile *greenfield* și cele din categoria fuziuni și achiziții (M&A) au urmat tendința din ultimii ani, înregistrând fluxuri scăzute de ISD. Astfel, aportul investitorilor străini la capitalurile întreprinderilor ISD nou-înființate (investițiile *greenfield*) a înregistrat valoarea de numai 23 de milioane euro, iar tranzacțiile de tip fuziuni și achiziții valoarea de 42 milioane euro.

Categoria restructurări de întreprinderi a reprezentat principalul beneficiar al investițiilor străine primite prin aport la capitalurile proprii, cu un flux de 948 de milioane euro, datorită mediului economic dificil în care societățile și-au

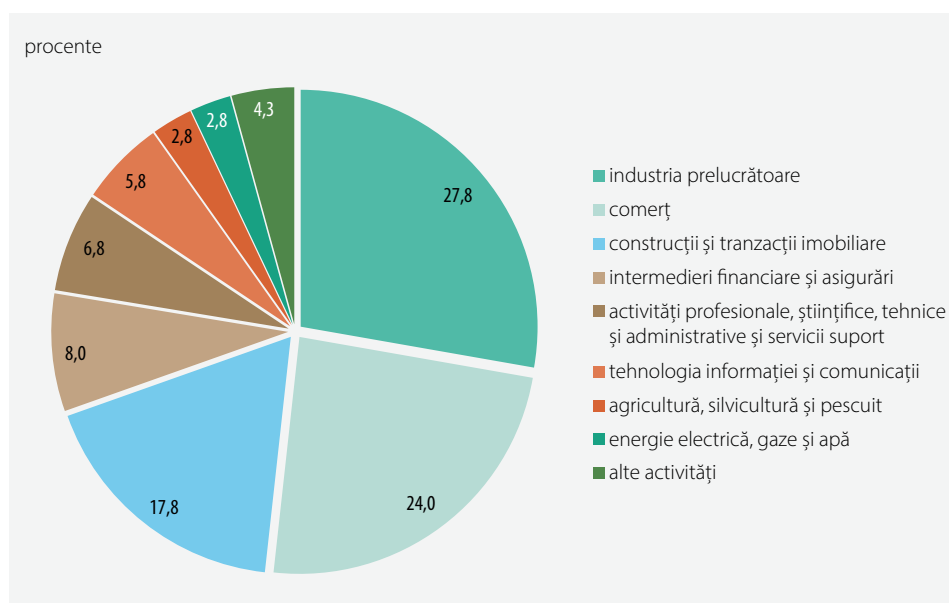
desfășurat activitatea în anul 2020. Acest aspect evidențiază faptul că, deși nivelul investițional total a fost scăzut în anul 2020, investitorii străini au asigurat resursele necesare funcționării întreprinderilor ISD aflate în dificultate.

Ultima categorie de investiții, dezvoltări de întreprinderi, a înregistrat o valoare negativă (-30 milioane euro), ca urmare, în special, a retragerilor de capital din primul trimestru al anului.

Distribuția soldului total al ISD la sfârșitul anului 2020 în funcție de tipul investiției (*greenfield*, respectiv fuziuni și achiziții) relevă faptul că 62,9 la sută din valoarea acestui indicator (57 075 milioane euro) corespunde întreprinderilor înființate prin investiții *greenfield*, denumite întreprinderi *greenfield*. Acest aspect evidențiază faptul că după înființare investitorii străini au continuat să dezvolte aceste întreprinderi prin noi aporturi la capital sau prin reinvestirea profiturilor, demonstrând angajamentul de durată al acestora în economia României.

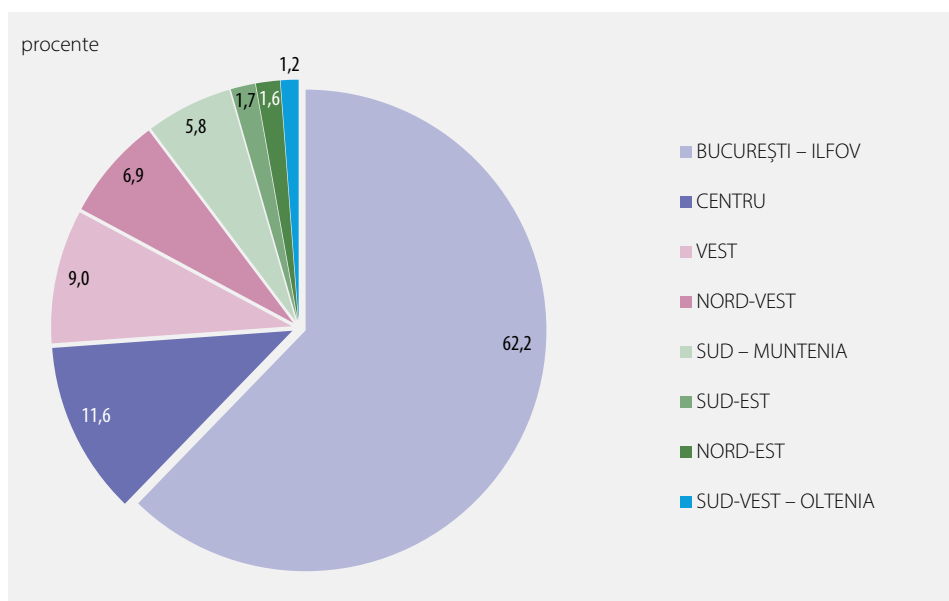
Din punct de vedere al repartizării pe principalele activități economice, investițiile străine directe în întreprinderi *greenfield* s-au orientat cu precădere spre industria prelucrătoare (27,8 la sută din soldul ISD în întreprinderi *greenfield*). Alte ramuri în care aceste investiții au o pondere semnificativă sunt: comerț (24,0 la sută), construcții și tranzacții imobiliare (17,8 la sută), respectiv intermediari financiare și asigurări (8,0 la sută).

Grafic 11. Distribuția pe sectoare de activitate a soldului ISD în întreprinderi *greenfield*

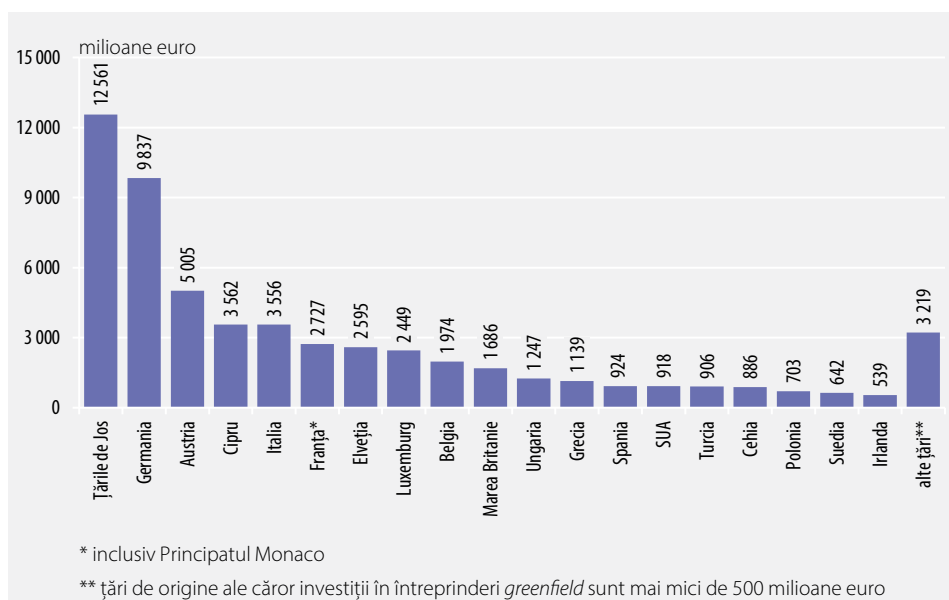
Ponderea cea mai ridicată a investițiilor străine directe în întreprinderi *greenfield* se concentrează, ca și ansamblul ISD, în regiunea BUCUREȘTI – ILFOV (62,2 la sută din soldul ISD în întreprinderi *greenfield*); urmează regiunile CENTRU cu 11,6 la sută, VEST cu 9,0 la sută și NORD-VEST cu 6,9 la sută din soldul total ISD în întreprinderi *greenfield*.

Grafic 12. Distribuția pe regiuni de dezvoltare a soldului ISD în întreprinderi *greenfield*

Pe primele poziții în clasamentul privind țara de origine a investitorilor străini¹⁸ în întreprinderi *greenfield* se regăesc, ca și în cazul soldului total al ISD, Țările de Jos (12 561 milioane euro), urmate de Germania (9 837 milioane euro) și Austria (5 005 milioane euro).

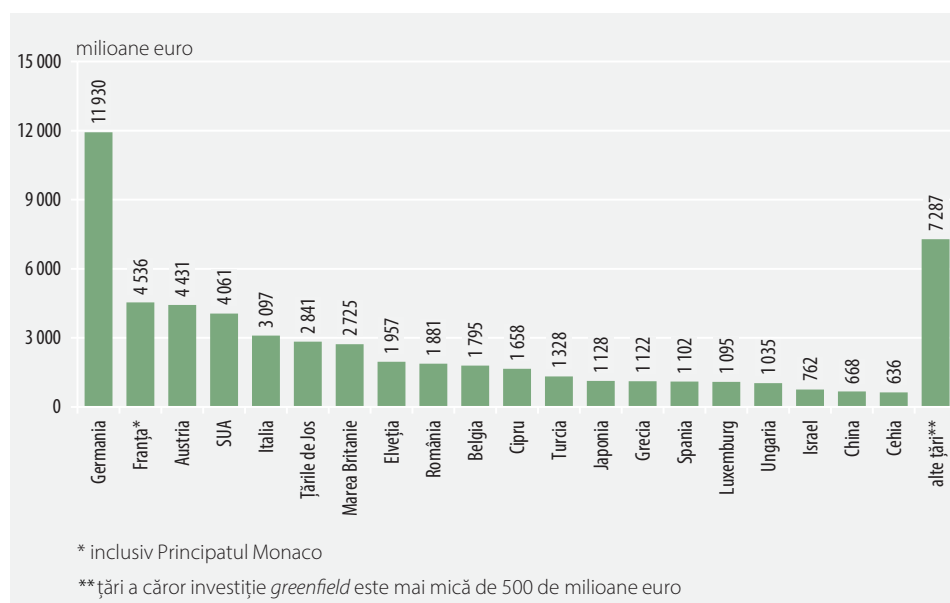
Grafic 13. Distribuția în funcție de țara investitorului imediat a soldului ISD în întreprinderi *greenfield*

¹⁸ Potrivit principiului *Immediate Country Basis*.

Analiza distribuției soldului ISD în întreprinderi *greenfield* în funcție de țara investitorului final relevă faptul că investițiile provenite din Germania, indiferent de țara intermediară prin care au fost realizate, sunt în proporție de 86,5 la sută de tip *greenfield*. Dintre țările care înregistrează solduri ISD superioare pragului valoric de 1 000 de milioane euro, Germania este urmată de Belgia, care a investit 84,7 la sută din soldul total în întreprinderi *greenfield* și Luxemburg (78,2 la sută). La polul opus, Italia a investit în mod direct sau prin intermediul unor țări intermediare un procent de numai 41,0 la sută din soldul ISD în întreprinderi *greenfield*, preferând fuziunile și achizițiile de societăți deja înființate (59,0 la sută din total). Italia este urmată de Austria și Franța, care au direcționat 56,4 la sută, respectiv 48,0 la sută din soldul ISD în fuziuni și achiziții de întreprinderi.

Grafic 14. Distribuția în funcție de țara investitorului final a soldului ISD în întreprinderi *greenfield*

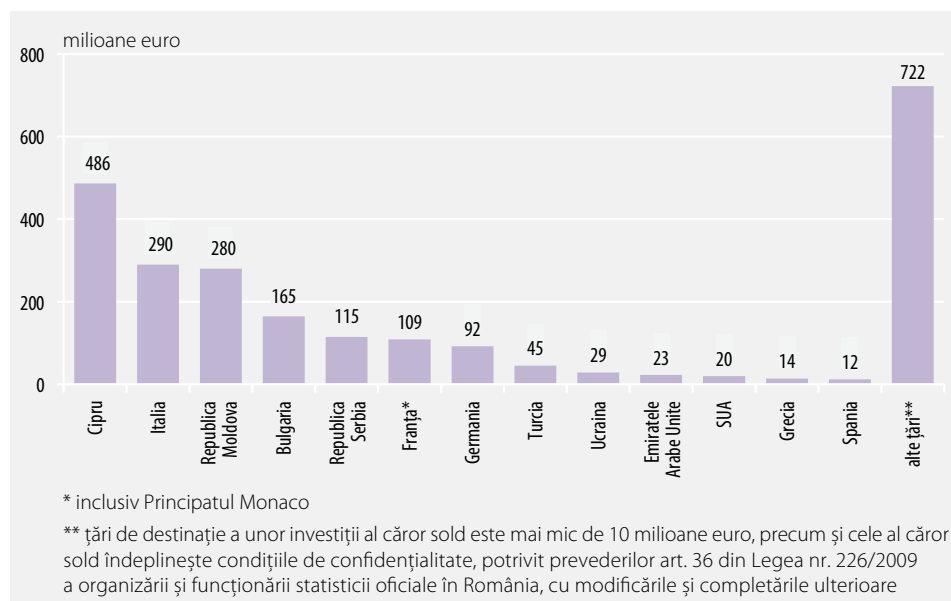
4. INVESTIȚIILE DIRECTE ÎN STRĂINĂTATE ALE ROMÂNIEI

În anul 2020, fluxul net al investițiilor directe în străinătate (IDS) a înregistrat valoarea de 46 milioane euro, din care aportul la capitalurile proprii a avut o influență pozitivă de 62 milioane euro, în timp ce profitul reinvestit și instrumentele de natura datoriei au avut un impact negativ asupra valorii acestui indicator (-10 milioane euro, respectiv -6 milioane euro).

Soldul investițiilor directe în străinătate la 31 decembrie 2020 a atins pragul valoric de 2 402 milioane euro, detaliat astfel: capitaluri proprii în cuantum de 1 841 milioane euro (76,6 la sută din soldul total) și instrumente de natura datoriei, 562 milioane euro (23,4 la sută din soldul total). Comparativ cu anul 2019, soldul IDS a crescut cu 11,4 la sută, în special datorită majorării capitalurilor proprii cu 13,4 la sută.

În ceea ce privește țările¹⁹ în care rezidenții au investit, principala destinație a fost Cipru (486 milioane euro), urmată de Italia (290 milioane euro), Republica Moldova (280 milioane euro), Bulgaria (165 milioane euro) și Republica Serbia (115 milioane euro).

Grafic 15. Repartizarea pe țări de destinație a soldului investițiilor directe în străinătate

5. VENITURILE REALIZATE DIN ISD

Veniturile nete obținute de către investitorii străini direcți în România în anul 2020 au însumat 6 857 milioane euro, din care:

- veniturile nete din participații la capitalurile proprii au înregistrat valoarea de 6 264 milioane euro²⁰;
- veniturile nete din dobânzi au atins un nivel de 593 milioane euro²¹.

Analiza veniturilor din ISD realizate de nerezidenți relevă o evoluție crescătoare începând cu anul 2015, întreprinderile ISD beneficiind în această perioadă de un mediu economic favorabil, cu creșteri ale PIB real cuprinse între 3,9 la sută și 7,1 la sută. Apariția și răspândirea virusului SARS-CoV-2, care au determinat diminuarea activității economice în perioada martie-mai 2020, precum și starea de incertitudine

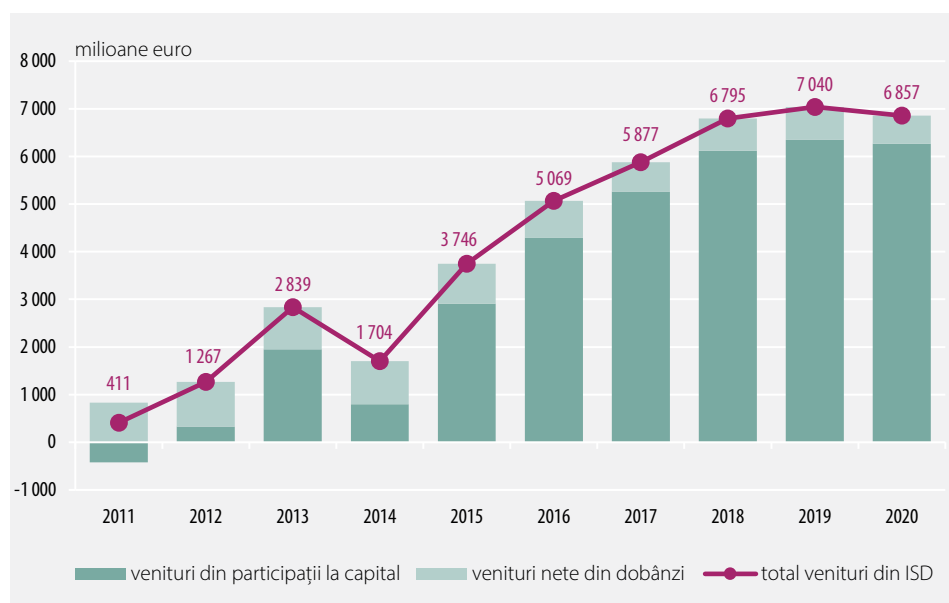
¹⁹ Potrivit principiului *Immediate Country Basis*.

²⁰ Calculate ca diferență între profiturile după impozitare obținute de întreprinderile ISD în anul 2020, care revin investitorilor străini, în valoare de 9 005 milioane euro, și pierderile aferente întreprinderilor ISD, atribuibile investitorilor străini, în valoare de 2 741 milioane euro.

²¹ Calculate ca diferență între dobânzile primite de către investitorii străini direcți pentru creditele acordate întreprinderilor lor din România, atât direct, cât și prin alte companii nerezidente din cadrul grupului, și dobânzile plătite de către aceștia pentru creditele primite de la întreprinderile lor din România, atât direct, cât și prin alte companii nerezidente din cadrul grupului din care fac parte.

pană la finalul anului generată de evoluția situației medicale, au condus la obținerea unor venituri mai reduse de către societățile ISD și implicit de către nerezidenți comparativ cu anul 2019. Cu toate acestea, veniturile din ISD s-au situat peste veniturile anuale obținute în intervalul 2011-2018.

Grafic 16. Veniturile din ISD realizate de nerezidenți

Caseta 2. Analiza soldului ISD în funcție de țara investitorului final

Elaborarea de statistici privind ISD prin detalierea acestora în funcție de investitorii finali care dețin întreprinderile ISD oferă informații valoroase utilizatorilor și factorilor de decizie politici despre:

- cine deține sau controlează în cele din urmă investiția, colectează beneficiile și suportă riscul investiției;
- evidențierea destinației finale a veniturilor generate de integrarea în lanțurile globale de valoare adăugată, permițând astfel elaborarea de analize cu privire la globalizare;
- dezvăluirea legăturilor financiare și a interdependențelor dintre economii, care nu sunt evidente prin alte statistici.

Prezentarea repartizării soldului ISD în funcție de țara de origine a investitorului care deține în mod direct participațiile la capitalul societății ISD (investitorul imediat), respectiv a investitorului final, oferă posibilitatea combinării celor două reprezentări. Astfel, este facilitată identificarea soldurilor ISD ce revin investitorilor finali care sunt în egală măsură și investitori direcți, precum și a celor aferente investitorilor finali care au țara de reședință diferită de țara investitorului imediat (investiția a fost realizată de investitorul final prin intermediul unei filiale localizate într-o țară diferită).

Analiza repartiției soldului total al ISD în anul 2020, atât în funcție de țara investitorului imediat, cât și în funcție de țara investitorului final, relevă faptul că 41 la sută din investițiile străine directe în România s-au realizat prin intermediul unor entități înregistrate în țări intermediare²². Dintre primele 10 țări clasate în funcție de țara investitorului imediat, Țările de Jos, Cipru, Elveția și Luxemburg reprezintă verigi investiționale intermediare pentru entități ce exercită controlul asupra întreprinderilor ISD din România (ponderea soldului ISD ce revine entităților din alte țări care controlează societăți ISD din România prin intermediul unor filiale localizate în aceste patru țări este mai mare față de ponderea investitorilor finali din aceste țări, care sunt deopotrivă și investitori imediați).

Astfel, din soldul total de 19 994 milioane euro în anul 2020 ce revine investitorilor din Țările de Jos, care dețin în mod direct participații la capitalul societăților ISD din România, numai 17,3 la sută aparține investitorilor finali din această țară, restul de 82,7 la sută fiind atribuit unor investitori finali din afara acestei țări. Dintre țările care au investit în România prin intermediul unor filiale localizate în Țările de Jos, se remarcă Germania, cu un sold de 2 665 milioane euro, și Statele Unite ale Americii, cu 2 270 milioane euro.

În cazul Ciprului, ponderea investitorilor finali care au investit în România prin intermediul unor filiale din această țară este de 60,8 la sută din soldul ISD atribuibil acestei economii la sfârșitul anului 2020, iar în cazul Elveției și Luxemburgului de 55,8, respectiv 72,8 la sută.

Tabel A. Soldul ISD calculat conform principiului *Immediate Country Basis*, detaliat în funcție de țara investitorului final

milioane euro				
Țara investitorului imediat (ICB*)	Total sold ISD (ICB)	Țara investitorului final (UIC**)	Total sold ISD (UIC)	% sold UIC în sold ICB
(0)	(1)	(2)	(3)	(4)=(3)*100/(1)
Țările de Jos (NL)	19 994	Investitor final din altă țară	16 537	82,7
		Investitor final din NL	3 457	17,3
Cipru (CY)	5 445	Investitor final din altă țară	3 311	60,8
		Investitor final din CY	2 134	39,2
Elveția (CH)	4 656	Investitor final din altă țară	2 599	55,8
		Investitor final din CH	2 057	44,2
Luxemburg (LU)	3 906	Investitor final din altă țară	2 843	72,8
		Investitor final din LU	1 063	27,2

* *Immediate Country Basis*
 ** *Ultimate Investor Country*

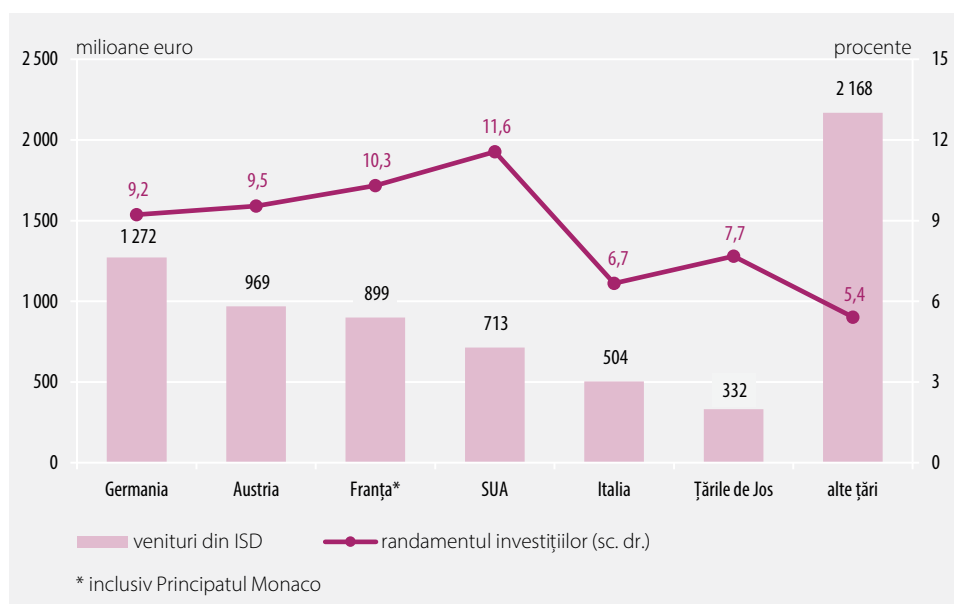
Practica investirii în România prin intermediul filialelor din alte țări este utilizată și de investitorii finali din țările intermediare. Astfel, datele prezentate în Tabelul B relevă faptul că 20 la sută din soldul ISD deținut de investitorii finali din Țările de Jos la sfârșitul anului 2020 a fost investit prin intermediul filialelor din alte țări, 11,7 la sută în cazul Ciprului, 32,8 la sută în cazul Elveției și 24,1 la sută în cel al Luxemburgului.

²² Determinarea țării investitorului final s-a realizat potrivit abordării bazate pe control (întregul sold ISD a revenit investitorului care deține controlul asupra întreprinderii ISD).

Tabel B. Soldul ISD calculat conform principiului *Ultimate Investing Country*, detaliat în funcție de țara investitorului imediat

milioane euro				
Țara investitorului final (UIC)	Total sold ISD (UIC)	Țara investitorului imediat (ICB)	Total sold ISD (ICB)	% sold UIC în sold ICB
(0)	(1)	(2)	(3)	(4)=(3)*100/(1)
Țările de Jos (NL)	4 321	Investitor imediat din NL	3 457	80,0
		Investitor imediat din altă țară	864	20,0
Cipru (CY)	2 418	Investitor imediat din CY	2 134	88,3
		Investitor imediat din altă țară	284	11,7
Elveția (CH)	3 061	Investitor imediat din CH	2 057	67,2
		Investitor imediat din altă țară	1 004	32,8
Luxemburg (LU)	1 401	Investitor imediat din LU	1 063	75,9
		Investitor imediat din altă țară	338	24,1

În ceea ce privește veniturile obținute de nerezidenți din investițiile străine directe în România, acestea au o distribuție asemănătoare cu cea a soldului total ISD detaliat în funcție de țara investitorului final. Primele șase țări care au realizat cele mai mari venituri din ISD, determinate pe baza principiului *Ultimate Investing Country*, au înregistrat o valoare cumulată de 4 689 milioane euro aferentă acestui indicator și au obținut randamente ale investițiilor²³ situate între 11,6 la sută (Statele Unite ale Americii) și 6,7 la sută (Italia). Astfel, deși dețin numai 55,9 la sută din soldul total al ISD la sfârșitul anului 2020, cele șase țări analizate au realizat 68,4 la sută din veniturile totale obținute de nerezidenți în România (Tabelul 13 din Secțiunea statistică).

Grafic A. Veniturile obținute de nerezidenți și randamentul investițiilor

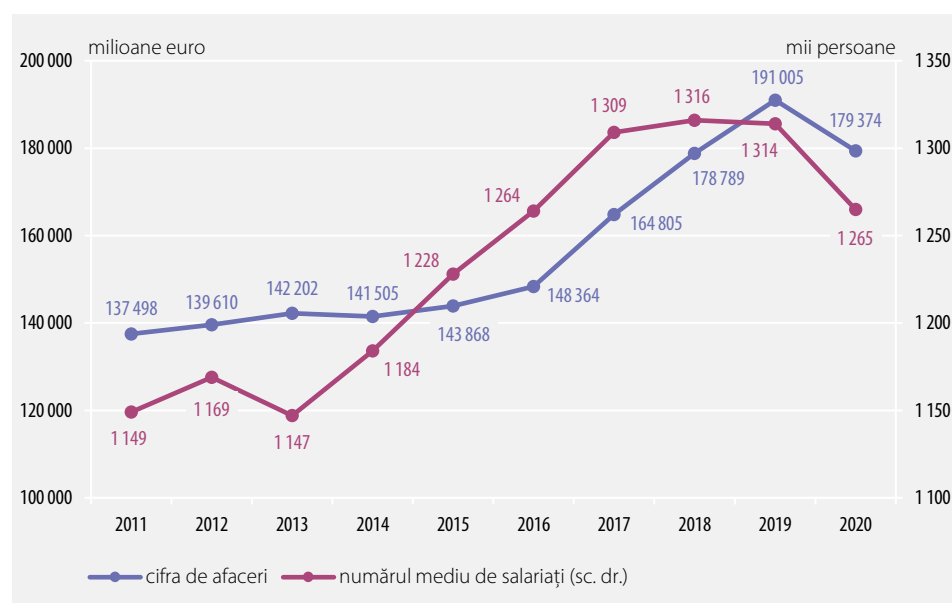
²³ Calculat ca raport între veniturile obținute în anul 2020 de investitorii străini direcți și soldul total ISD deținut de aceștia la sfârșitul anului de referință.

6. CIFRA DE AFACERI A ÎNTREPRINDERILOR INVESTIȚIE STRĂINĂ DIRECTĂ ȘI FORȚA DE MUNCĂ ANGAJATĂ

Încetinirea activității economice în anul 2020, generată, în principal, de criza sanitară care s-a manifestat pe parcursul întregului an, a determinat scăderea cifrei de afaceri a întreprinderilor ISD cu 6,1 la sută față de anul 2019, până la valoarea de 179 374 milioane euro, anulând avansul înregistrat în 2019 (Tabelul 15 din Secțiunea statistică).

În ceea ce privește numărul mediu de salariați, în anul 2020 întreprinderile ISD au înregistrat 1 265 mii de salariați, în scădere cu 3,7 la sută față de 2019. Efectele pandemiei asupra economiei naționale și celei globale au determinat scăderea numărului mediu de salariați din întreprinderile ISD până la nivelul din anul 2016, anulând creșterile din ultimii ani (Tabelul 16 din Secțiunea statistică).

Grafic 17. Cifra de afaceri și a numărul mediu de salariați în întreprinderile ISD

Caseta 3. Profitabilitatea societăților ISD

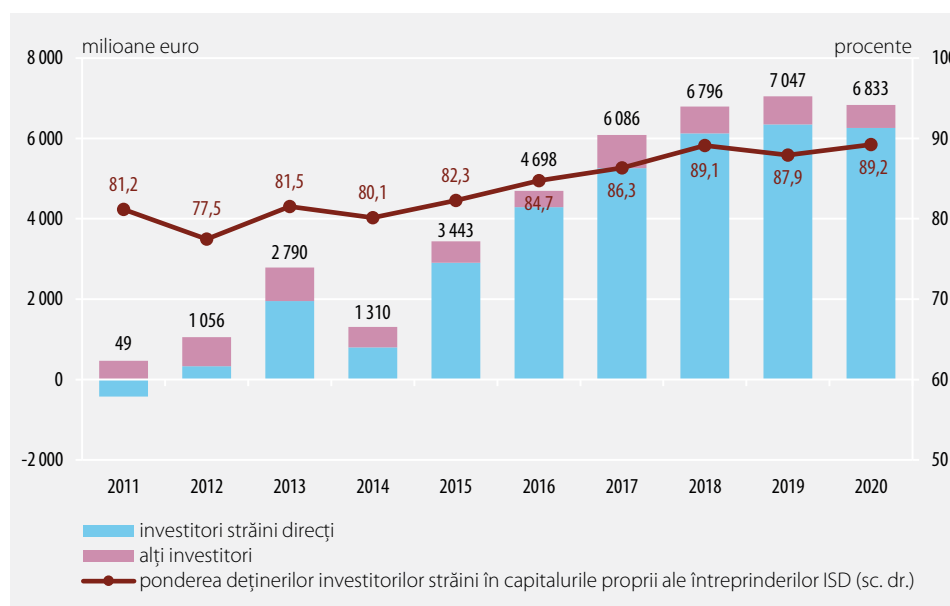
Creșterea ponderii profitului reinvestit în fluxul net de ISD din ultimii ani, evidențiată în Graficul A, este consecința deciziilor luate de investitorii străini, care, prin reinvestirea în întreprinderile ISD a unei părți însemnate din profiturile obținute în plan local, au demonstrat angajamentul lor pe termen lung față de afacerile dezvoltate în România. Această creștere nu ar fi fost însă posibilă fără majorarea, în ultimii ani, a profiturilor societăților ISD, care au contribuit, dar au și beneficiat de creșterea economică susținută din perioada 2011-2019.

În cazul în care investitorii străini direcți dețin în totalitate o întreprindere ISD, profitul net (sau pierderea) al acesteia le revine în totalitate. În cazul contrar, o parte din

profitul net revine și altor tipuri de investitori²⁴. Investitorii pot decide să reinvestească o parte din profitul ce le revine prin nerepartizarea de dividende și păstrarea acestor profituri la dispoziția întreprinderii ISD.

Profitul net total obținut de societățile ISD este repartizat acționarilor, potrivit reglementărilor în vigoare, în funcție de ponderea deținută în capitalurile proprii ale acestora. Pentru a estima procentul mediu, la nivelul întregii economii, în care întreprinderile ISD sunt deținute de investitorii străini direcți și de alte tipuri de investitori, a fost analizat soldul capitalurilor proprii ale întreprinderilor ISD. La sfârșitul anului 2020, nu mai puțin de 89,2 la sută din capitalurile proprii ale întreprinderilor ISD revin proprietarilor din categoria investitorilor străini direcți și numai 10,8 la sută altor tipuri de investitori. De altfel, ponderea deținerilor altor investitori în totalul capitalurilor proprii ale întreprinderilor ISD a scăzut în ultimii ani, cel mai ridicat nivel înregistrându-se în anul 2012 (22,5 la sută). În consecință, cea mai mare parte a profitului net total al întreprinderilor ISD a revenit investitorilor străini direcți.

Grafic A. Repartizarea profitului net total al întreprinderilor ISD pe tipuri de investitori

Tabel A. Repartizarea profitului net total al întreprinderilor ISD pe tipuri de investitori

	milioane euro									
Anul	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Profit net ce revine investitorilor străini direcți	-421	332	1 950	801	2 910	4 287	5 260	6 124	6 346	6 264
Profit net ce revine altor investitori	470	724	841	509	533	410	826	672	701	570

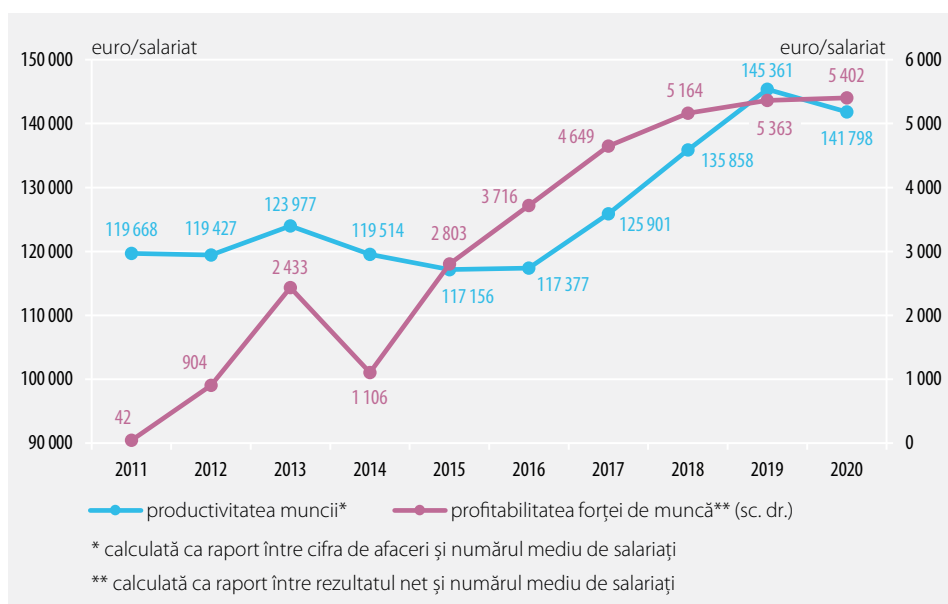
²⁴ Investitori care dețin, alături de investitorii străini direcți, întreprinderea ISD. Aceștia pot fi: statul român, persoane fizice rezidente, persoane juridice rezidente care nu fac parte din grupuri multinaționale, investitori de portofoliu rezidenți sau nerezidenți.

Productivitatea muncii și profitabilitatea forței de muncă angajate în întreprinderile ISD

Scăderea mai accentuată a cifrei de afaceri realizate de întreprinderile ISD în anul 2020 (-6,1 la sută) în raport cu diminuarea numărului mediu de salariați (-3,7 la sută) din cadrul acestora a determinat reducerea productivității muncii²⁵ cu 2,5 la sută față de anul 2019, până la 141 798 euro/salariat.

Cu toate acestea, profitabilitatea forței de muncă în întreprinderile ISD în anul 2020 a continuat să crească până la valoarea de 5 402 euro/salariat (+0,7 la sută față de 2019), atingând cea mai mare valoare din intervalul analizat. Profitabilitatea mai ridicată a forței de muncă într-un an de criză economică și în condițiile scăderii productivității muncii demonstrează capacitatea întreprinderilor ISD de a se adapta rapid la condiții economice adverse, datorită experienței dobândite prin prezența lor la nivel global (Tabelul 18 din Secțiunea statistică).

Grafic B. Productivitatea muncii și profitabilitatea forței de muncă în întreprinderile ISD

Randamentul capitalurilor proprii²⁶ și al investițiilor²⁷ în întreprinderile ISD

Scăderea profiturilor societăților ISD în anul 2020, datorată mediului economic intern și internațional afectat de situația sanitară, concomitent cu creșterea soldului capitalurilor proprii ale societăților ISD, inclusiv a soldului total al ISD, a determinat diminuarea indicatorilor de profitabilitate. Se remarcă astfel menținerea trendului început în anul 2019, care a întrerupt seria de patru ani de creștere continuă. Spre

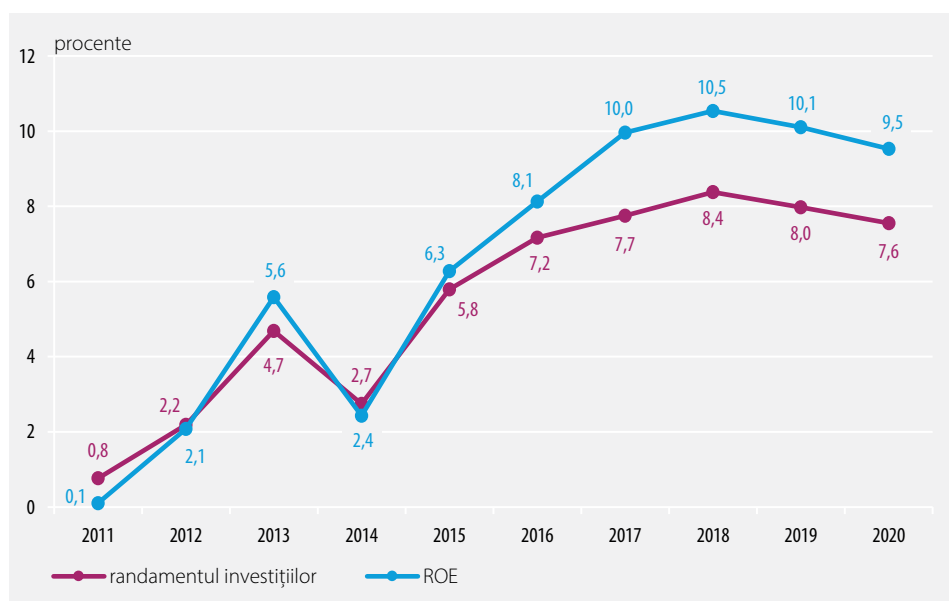
²⁵ Calculată ca raport între cifra de afaceri și numărul mediu de salariați.

²⁶ Calculat ca raport între totalul profiturilor nete ale societăților ISD în anul de referință și totalul capitalurilor proprii ale acestora la finalul anului de referință.

²⁷ Calculat ca raport între veniturile nete ce revin investitorilor străini direcți în anul de referință și soldul ISD la finalul anului de referință.

deosebire de anul 2020, scăderea randamentelor în 2019 s-a datorat exclusiv creșterii mai accentuate a capitalurilor proprii aferente întreprinderilor ISD și, implicit, a soldului ISD față de creșterea profiturilor realizate de aceste întreprinderi (Tabelul 19 din Secțiunea statistică).

Grafic C. Randamentul capitalurilor proprii și al investițiilor în perioada 2011-2020

7. EXPORTURILE ȘI IMPORTURILE ÎNTREPRINDERILOR INVESTIȚIE STRĂINĂ DIRECTĂ

7.1. Comerțul internațional cu bunuri

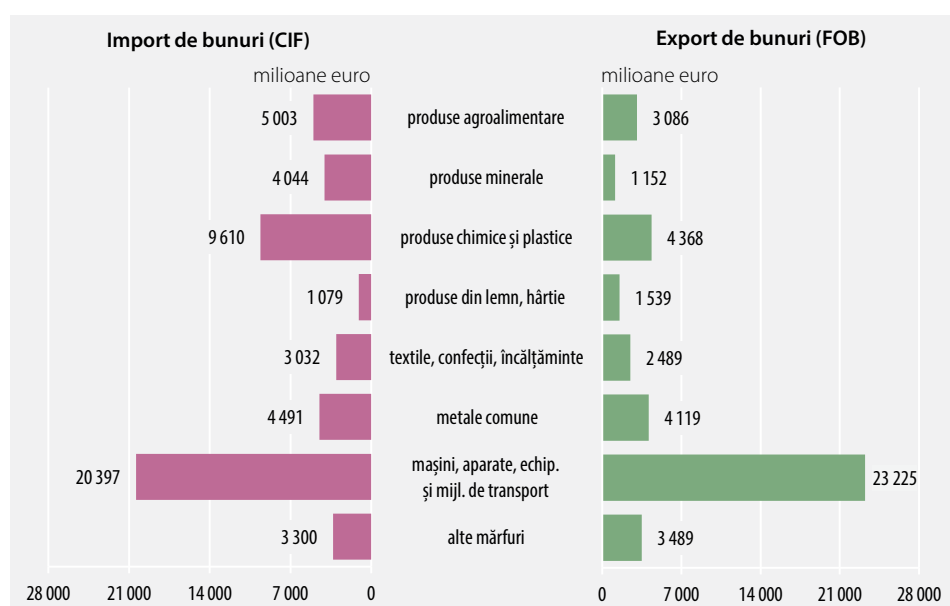
În anul 2020, contribuția întreprinderilor ISD la exporturile de bunuri ale României a fost de 72,9 la sută din totalul acestora, în scădere de la 74,2 la sută în 2019. În ceea ce privește importurile de bunuri, contribuția întreprinderilor cu investiție străină directă a fost de 66,5 la sută, de asemenea în scădere față de anul 2019 (68,2 la sută). Situația sanitară incertă la nivel global de pe parcursul întregului an a influențat și comerțul internațional cu bunuri al întreprinderilor ISD, exporturile acestora scăzând cu 11,5 la sută (-5 621 milioane euro) față de anul 2019, în timp ce importurile au înregistrat o reducere de 8,8 la sută (-4 923 milioane euro).

În anul 2020, exporturile totale (FOB) de bunuri ale întreprinderilor ISD au înregistrat valoarea de 43 467 milioane euro, în timp ce importurile de bunuri (CIF) au însumat 50 957 milioane euro. Astfel, întreprinderile ISD au consemnat un deficit total FOB-CIF de 7 489 de milioane euro (mai mare cu 697 milioane euro față de anul 2019) aferent comerțului internațional cu bunuri.

Analiza pe grupe de mărfuri a exporturilor și importurilor de bunuri realizate de întreprinderile ISD relevă faptul că, pe de altă parte, acestea au înregistrat cele mai

mari deficite în comerțul cu produse chimice și plastice (-5 242 milioane euro, din care gama produse ale industriei chimice, ce include medicamente, produse de îngrijire, agenți organici pentru spălat și curățat -4 803 milioane euro), produse minerale (-2 892 milioane euro, în special din cauza importurilor de petrol brut, dar și produse petroliere, gaze de sondă, minereuri) și produse agroalimentare (-1 916 milioane euro). Pe de altă parte, grupele de mărfuri mașini, aparate, echipamente și mijloace de transport (+2 827 milioane euro, datorită exportului de mijloace de transport), produse din lemn, hârtie (+460 milioane euro) și alte mărfuri (+189 milioane euro) au înregistrat excedent (Tabelul 20 din Secțiunea statistică).

Grafic 18. Exportul și importul de bunuri ale societăților ISD în anul 2020 pe grupe de mărfuri

În ceea ce privește detalierea comerțului internațional cu bunuri în funcție de domeniul de activitate al întreprinderilor ISD (după activitatea principală a acestora, conform CAEN Rev.2), se observă că societățile ISD din domeniul comerțului au înregistrat un deficit FOB-CIF de 14 584 milioane euro, mai mare cu 366 milioane euro față de anul 2019, compensat parțial de excedentul în valoare de 7 917 milioane euro consemnat de societățile ISD din industrie (mai mic cu 177 milioane euro față de 2019). Industria prelucrătoare este principalul domeniu de activitate cu excedent comercial (7 987 milioane euro), în special datorită subramurilor mijloace de transport (excedent de 4 193 milioane euro), metalurgie (excedent de 1 501 milioane euro), fabricare produse din lemn, inclusiv mobilă (excedent de 1 227 milioane euro) și textile, confecții și pielărie (excedent de 825 milioane euro) (Tabelul 21 din Secțiunea statistică).

7.2. Comerțul internațional cu servicii

În anul 2020, exporturile de servicii ale întreprinderilor ISD au înregistrat valoarea de 12 610 milioane euro, în timp ce importurile de servicii au însumat 6 882 milioane euro. Astfel, comerțul internațional cu servicii al societăților ISD a consemnat un

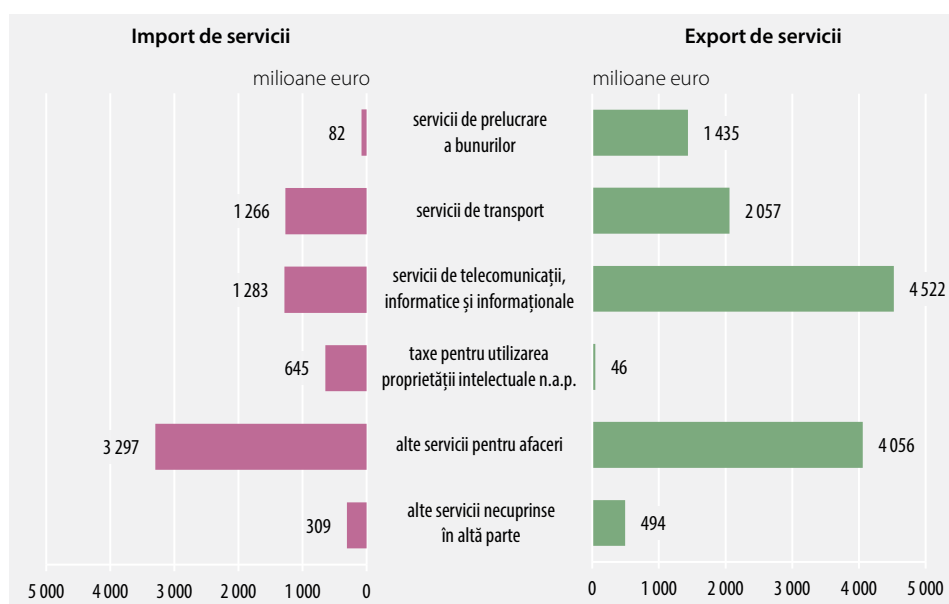
excedent în valoare de 5 728 milioane euro. Ponderea întreprinderilor ISD în totalul exporturilor și importurilor României se situează la 53,0 la sută, respectiv 48,0 la sută.

Analiza pe grupe de servicii relevă faptul că întreprinderile ISD au înregistrat excedent în comerțul internațional cu servicii la aproape toate grupele de servicii, excepție făcând taxele pentru utilizarea proprietății intelectuale n.a.p. (-599 milioane euro).

Cele mai mari exporturi de servicii sunt realizate de grupele servicii de telecomunicații, informatice și informaționale (4 522 milioane euro), urmate de alte servicii pentru afaceri (4 056 milioane euro) și de transport (2 057 milioane euro).

În ceea ce privește importurile, acestea sunt dominate de grupele alte servicii pentru afaceri (3 297 milioane euro), servicii de telecomunicații, informatice și informaționale (1 283 milioane euro) și servicii de transport (1 266 milioane euro) (Tabelul 22 din Secțiunea statistică).

Grafic 19. Exportul și importul de servicii ale societăților ISD în anul 2020 pe grupe de servicii

ASPECTE METODOLOGICE PRIVIND STATISTICA INVESTIȚIILOR STRĂINE DIRECTE

Prezentăm mai jos principalele noțiuni cu privire la ISD:

- **Investiția străină directă:** relație investițională de durată între o entitate rezidentă și o entitate nerezidentă; de regulă, implică exercitarea de către investitor a unei influențe manageriale semnificative în întreprinderea în care a investit.

Sunt considerate investiții străine directe: capitalul social vărsat și rezervele ce revin unui investitor nerezident care deține cel puțin 10 la sută din voturi sau din capitalul social subscris al unei întreprinderi rezidente, instrumentele de natura datoriei dintre acest investitor sau grupul din care face parte acesta și întreprinderea rezidentă în care a investit, precum și profitul reinvestit de către acesta.

În conformitate cu metodologia BPM6, sunt considerate, de asemenea, investiții străine directe și investițiile de capital și creditele provenite de la companiile nerezidente a căror putere de vot sau participație la capitalul social al companiei rezidente este de sub 10 la sută, dar care fac parte din grupul unui investitor direct în compania rezidentă respectivă (companii surori).

Totodată, intră în sfera investițiilor străine directe și companiile rezidente asupra cărora investitorul nerezident exercită o influență semnificativă pe cale indirectă, și anume filialele și asociatele rezidente ale întreprinderii rezidente în care investitorul nerezident deține cel puțin 10 la sută din capitalul social subscris (întreprinderi ISD de gradul II).

- **Investitorul străin direct:** persoană juridică, persoană fizică sau grup de persoane ce acționează concertat, care deține cel puțin 10 la sută din voturi sau din capitalul social subscris (respectiv din capitalul de dotare/de lucru al entităților fără personalitate juridică) într-o întreprindere situată în afara propriei țări de rezidență.
- **Întreprinderea investiție străină directă:** este o întreprindere rezidentă, cu sau fără personalitate juridică, în care un investitor nerezident deține cel puțin 10 la sută din voturi sau din capitalul social subscris, respectiv din capitalul de dotare/de lucru în cazul întreprinderilor fără personalitate juridică (sucursale). Deținerea a cel puțin 10 la sută din voturi sau din capitalul social subscris, respectiv din capitalul de dotare/de lucru, este primordială în stabilirea relației de investiție directă.
- **Întreprinderea investiție străină directă de gradul II:** este o întreprindere rezidentă, cu personalitate juridică, în care un investitor străin direct controlează, prin intermediul unei întreprinderi investiție străină directă, cel puțin 10 la sută din voturi sau din capitalul social subscris. Întreprinderile investiție străină directă de gradul II sunt filiale sau asociate ale întreprinderilor investiție străină directă. Filialele reprezintă companiile rezidente în care întreprinderile ISD dețin peste 50 la sută din voturi sau din capitalul social subscris, iar asociatele sunt companiile rezidente în care întreprinderile ISD dețin între 10 la sută și 50 la sută din voturi sau din capitalul social subscris.

- **Companiile surori:** companii din cadrul aceluiași grup, rezidente în țări diferite, între care nu există o relație directă de control sau influență, respectiv niciuna dintre companii nu are cel puțin 10 la sută din voturi sau o participație de cel puțin 10 la sută la capitalul celeilalte.
- **Investiția directă reversibilă:** relația investițională de sens invers investiției străine directe pe care o întreprindere investiție directă rezidentă o are cu investitorul străin direct, dacă întreprinderea rezidentă are o putere de vot de sub 10 la sută la investitorul străin direct sau o participație de sub 10 la sută la capitalul social al investitorului străin direct.

Componentele investițiilor străine directe:

- **Capitalurile proprii:** capitalul social subscris și vărsat, atât în numerar, cât și prin contribuții în natură, deținut de nerezidenți în companii rezidente, precum și cota aferentă din rezerve; în mod corespunzător, în cazul sucursalelor, se ia în considerare capitalul de dotare/de lucru aflat la dispoziția acestora.
- **Instrumente de natura datoriei** (datoriile nete față de investitorul străin direct): diferența dintre soldul datoriilor întreprinderilor investiție străină directă în relația cu investitorul străin direct sau cu societăți din cadrul grupului de firme nerezidente din care face parte acesta și soldul creanțelor întreprinderii investiție străină directă asupra investitorului străin direct sau unei alte firme din cadrul grupului respectiv de firme; sunt incluse toate instrumentele de natura datoriei, grupate în trei categorii: datorii/creanțe financiare (împrumuturi financiare standard, titluri de creanță, credite *revolving*, leasing financiar, linii de finanțare, *cash pooling* etc.), datorii/creanțe comerciale (credite de comerț internațional, avansuri comerciale primite/acordate etc.) și alte sume de plătit/primit (dividende repartizate și neplătite, sume în curs de repartizare, alte sume de plătit/primit), indiferent de termen.

Instrumentele de natura datoriei dintre intermediari financiari afiliați (instituții de credit, instituții financiare nebankare, fonduri de investiții) nu sunt considerate investiții directe.

Tipurile investițiilor străine directe (diferențiate după contribuția fluxului de participații străine la capital în întreprinderile investiție străină directă):

- **Greenfield:** înființarea de întreprinderi de către sau împreună cu investitori străini (investiții pornite de la zero).
- **Fuziuni și achiziții:** preluarea integrală sau parțială de întreprinderi de către investitori străini de la rezidenți.
- **Dezvoltare de întreprinderi:** majorarea deținerilor de capital ale investitorilor străini în întreprinderi investiție străină directă.
- **Restructurare de întreprinderi:** finanțarea de către investitorii străini, prin aport de capital, a întreprinderilor investiție străină directă cu pierderi, în vederea rentabilizării lor.

Investiția directă în străinătate: relație investițională de durată, între o entitate rezidentă și o entitate nerezidentă; de regulă, implică exercitarea de către investitorul rezident a unei influențe manageriale semnificative în întreprinderea nerezidentă în care a investit. Sunt considerate investiții directe ale rezidenților în străinătate: capitalul social vărsat și rezervele ce revin unui investitor rezident care deține cel puțin 10 la sută din capitalul social subscris al unei întreprinderi nerezidente, instrumentele de natura datoriei dintre acest investitor sau grupul din care face parte acesta și întreprinderea în care a investit, precum și profitul reinvestit de către acesta. De asemenea, sunt considerate investiții directe ale rezidenților în străinătate, capitalurile din companii nerezidente asupra cărora investitorul rezident exercită o influență semnificativă pe cale indirectă.

ASPECTE PRIVIND CERCETAREA STATISTICĂ PENTRU DETERMINAREA INVESTIȚIILOR STRĂINE DIRECTE

Datele cu privire la investițiile străine directe în anul 2020 au fost obținute, în principal, prin intermediul unei cercetări statistice directe²⁸ realizate de către Banca Națională a României în colaborare cu Institutul Național de Statistică, în baza metodologiei prevăzute de *Manualul bilanța de plăți și poziția investițională internațională*, editat de Fondul Monetar Internațional, ediția a 6-a (BPM6).

Baza de sondaj a acestei cercetări statistice a cuprins 37 939 de întreprinderi investiție străină directă. Numărul total de întreprinderi ISD cercetate, selectate atât exhaustiv, cât și aleatoriu, a fost de 7 925. Astfel, au fost cercetate exhaustiv 6 554 de întreprinderi investiție străină directă, cuprinzând întreprinderile cu cel puțin 20 de salariați (5 365 de unități), toate instituțiile de credit și societățile de asigurare cu capital străin (27, respectiv 36 de unități), precum și întreprinderile considerate atipice (toate întreprinderile investiție străină directă care au mai puțin de 20 de salariați, dar care au cifra de afaceri sau capitalul social de cel puțin 30 de milioane lei sau au împrumuturi intragrup pe termen mediu și lung primite de la nerezidenți de minimum 15 milioane lei, respectiv 1 126 de unități).

A fost cercetată prin sondaj mulțimea de întreprinderi investiție străină directă având între 5 și 19 salariați inclusiv, aceasta fiind reprezentată de eșantionul format din 760 de unități din totalul de 7 069 de unități din această categorie. Totodată, au fost cercetate exhaustiv și filialele rezidente ale întreprinderilor investiție străină directă (întreprinderi ISD de gradul II) în număr de 611 unități. Gradul de eroare (fluxuri și solduri) al cercetării statistice pentru determinarea ISD în anul 2020 (gradul I, realizată prin sondaj) este de ± 3 la sută, iar principalii indicatori cercetați sunt garantați cu o probabilitate de 95 la sută.

²⁸ Pentru detalii privind metodologia cercetării statistice pentru determinarea ISD, accesați link-ul: [http://www.bnr.ro/Cercetarea-statistica-pentru-determinarea-investi%C8%9Bilor-straine-directe-\(ISD\)-18375.aspx](http://www.bnr.ro/Cercetarea-statistica-pentru-determinarea-investi%C8%9Bilor-straine-directe-(ISD)-18375.aspx).

În cadrul cercetării statistice privind investițiile directe ale rezidenților în străinătate au fost cercetate statistic 369 de entități. La acestea s-au adăugat 213 întreprinderi investiție străină directă care, în cadrul cercetării statistice ISD, au raportat și investiții directe în străinătate.

Rata de răspuns globală pentru cercetarea statistică ISD, inclusiv IDS, este de 96,52 la sută.

BIBLIOGRAFIE

Blanchard și Acalin – „*What Does FDI Actually Measure?*”, Peterson Institute for International Economic, 2016, disponibil la: <https://www.piie.com/publications/policy-briefs/what-does-measured-fdi-actually-measure>

Brada, J. și Tomšík, V. – *Reinvested Earnings Bias, The “Five Percent” Rule and the Interpretation of the Balance of Payments – With an Application to Transition Economies*, 2003, William Davidson Working Paper No. 543

Brada, J. și Tomšík, V. – „*The Foreign Direct Investment Financial Life Cycle: Evidence of Macroeconomic Effects from Transition Economies*”, *Emerging Markets Finance and Trade*, Vol. 45, No. 3, 2009, pp. 5-20

Fondul Monetar Internațional – *Manualul Balanța de plăți și poziția Investițională internațională*, ediția a VI-a, 2009, disponibil la: <http://www.imf.org/external/pubs/ft/bop/2007/pdf/bpm6.pdf>

IMF Committee on Balance of Payments – „*Statistics, Direct Investments Task Team: Ultimate Investing Economy/Ultimate Host Economy and Pass-through Funds*”

IMF Committee on Balance of Payments – *Ultimate Investing Economy/Ultimate Host Economy and Pass-through Funds*

IMF Working Paper – *Determinants of Foreign Direct Investment: A Sectoral and Institutional Approach*, 2010, disponibil la: <https://www.imf.org/en/Publications/WP/Issues/2016/12/31/Determinants-of-Foreign-Direct-Investment-A-Sectoral-and-Institutional-Approach-24135>

IMF Working Paper – *Foreign Direct Investment in New Member States of the EU and Western Balkans: Taking Stock and Assessing Prospects*, 2018, disponibil la: <https://www.imf.org/en/Publications/WP/Issues/2018/08/21/Foreign-Direct-Investment-in-New-Member-State-of-the-EU-and-Western-Balkans-Taking-Stock-and-46152>

Novotný, F. – „*Profitability Life Cycle of Foreign Direct Investment: Application to the Czech Republic*”, *Emerging Markets Finance and Trade*, Vol. 54, No. 7, 2018, pp. 1623-1634

OECD – *Foreign Direct Investments Flows in the time of COVID-19, 2020*, disponibil la: <https://www.oecd.org/coronavirus/policy-responses/foreign-direct-investment-flows-in-the-time-of-covid-19-a2fa20c4/>

Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică – *Benchmark Definition of Foreign Direct Investment*, ediția a IV-a, 2008, disponibil la: <https://www.oecd.org/daf/inv/investmentstatisticsandanalysis/40193734.pdf>

Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică – *Maximising the Benefits of Foreign Direct Investment*, 2019, disponibil la: <https://oecdonthellevel.com/2019/03/11/maximising-the-benefits-of-foreign-direct-investment/>

Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică – *The Social Impact of Foreign Direct Investment*, 2008, disponibil la: <https://www.oecd.org/els/emp/The-Social-Impact-of-foreign-direct-investment.pdf>

UNCTAD – *World Investment Report 2020*, disponibil la: <https://unctad.org/webflyer/world-investment-report-2020>

Yucel – *FDI and Economic Growth: The Case of Baltic Countries, Research in World Economy*, Vol. 5, No. 2, 2014

World Bank Group – *Global Economic Prospects*, June 2020, disponibil la: <https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/33748>

SECȚIUNE STATISTICĂ

Datele tabelare prezentate în această secțiune pot fi accesate în format editabil [aici](#).

Tabel 1. Evoluția fluxului de ISD în perioada 2011-2020

milioane euro										
Componente	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Total*	1 700	2 489	2 712	2 421	3 461	4 517	4 797	5 266	5 173	3 005
Aport la capitalurile proprii	4 002	2 676	2 765	4 222	3 085	3 202	2 235	2 973	2 238	983
Profit reinvestit	-2 497	-1 846	-337	-1 376	510	1 138	1 733	2 573	2 783	3 016
Instrumente de natura datoriei**	195	1 659	285	-425	-134	176	829	-280	152	-994

* fluxurile ISD pentru anii 2011-2012 au fost recalulate potrivit metodologiei BPM6

**datorii minus creanțe în relația cu investitorii străini direcți și societățile din grupul acestora

Tabel 2. Fluxul net de ISD în anul 2020 și componentele acestuia pe domenii de activitate ale întreprinderilor ISD

milioane euro								
Activitatea economică	Flux net de ISD							
	Total	Participații la capitalurile proprii						Instrumente de natura datoriei, net
		Total	Aport la capitalurile proprii	Profit reinvestit				
				Total	Profituri	Pierderi	Dividende	
1=2+8	2=3+4	3	4=5-6-7	5	6	7	8	
Industrie	860	954	181	773	3 315	1 053	1 489	-95
Industria extractivă	143	117	101	16	307	83	209	26
Industria prelucrătoare	849	819	175	644	2 479	881	954	30
– alimente, băuturi și tutun	185	211	94	117	385	65	203	-26
– ciment, sticlă, ceramică	-41	66	-77	143	283	30	110	-107
– fabricare produse din lemn, inclusiv mobilă	-83	10	-23	33	138	61	45	-93
– fabricarea calculatoarelor, altor produse electronice, optice și electrice	296	235	64	171	249	36	41	61
– mașini, utilaje și echipamente	111	93	33	60	190	49	82	18
– metalurgie	16	-37	-15	-22	241	171	92	53
– mijloace de transport	336	91	40	51	356	169	136	246
– prelucrare țței, produse chimice, cauciuc și mase plastice	-23	98	53	45	444	223	177	-121
– textile, confecții și pielărie	-23	-7	2	-9	69	42	36	-17
– alte ramuri ale industriei prelucrătoare	75	60	4	56	125	36	33	15
Energie electrică, gaze și apă	-132	17	-96	113	529	89	326	-149
Activități profesionale, științifice, tehnice și administrative și servicii suport	-161	60	12	48	431	168	216	-221
Agricultură, silvicultură și pescuit	17	-7	-14	7	98	84	7	24
Comerț	765	1 321	160	1 161	2 168	267	740	-556
Construcții și tranzacții imobiliare	53	187	516	-329	485	591	223	-135

–continuare–

Activitatea economică	Flux net de ISD							
	Total	Participații la capitalurile proprii						Instru- mente de natura datoriei, net
		Total	Aport la capitalurile proprii	Profit reinvestit				
				Total	Profituri	Pierderi	Dividende	
1=2+8	2=3+4	3	4=5-6-7	5	6	7	8	
Hoteluri și restaurante	-31	-50	34	-84	21	80	25	19
Intermedieri financiare și asigurări	1 454	1 460	72	1 388	1 620	115	117	-6
Tehnologia informației și comunicații	-40	145	7	138	638	220	280	-185
Transporturi	115	-4	20	-24	159	111	72	120
Alte activități	-26	-66	-4	-62	68	51	79	40
Total	3 005	3 999	983	3 016	9 005	2 741	3 248	-994

Tabel 3. Fluxul ISD în produsul intern brut și valoarea fluxului ISD raportat la populația rezidentă în perioada 2011-2020

Indicatori	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Flux ISD (mil. euro)	1 700	2 489	2 712	2 421	3 461	4 517	4 797	5 266	5 173	3 005
PIB* (mil. euro)	131 963	133 246	143 802	150 428	160 328	170 378	187 801	204 541	223 342	218 219
Flux ISD/PIB (%)	1,3	1,9	1,9	1,6	2,2	2,7	2,6	2,6	2,3	1,4
Populație** (mil. locuitori)	20,1	20,02	19,95	19,88	19,76	19,64	19,53	19,43	19,33	19,19
Flux ISD/populație (euro/locuitor)	85	124	136	122	175	230	246	271	268	157

* date provizorii pentru anul 2020

** populația rezidentă la 1 ianuarie a anului următor

Sursa: INS, BNR

Tabel 4. Instrumentele de natura datoriei în relația cu investitorii străini direcți și societățile din grupul acestora, sold la 31 decembrie 2020

milioane euro	
Instrumente de natura datoriei	Valoare
Datorii nete	26 821
Datorii	36 394
Datorii financiare	27 870
Datorii comerciale	8 028
Alte sume de plătit	496
Creanțe	9 573
Creanțe financiare	3 982
Creanțe comerciale	5 524
Alte sume de primit	67

Tabel 5. Evoluția soldului ISD în perioada 2011-2020

milioane euro										
Componente	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Total*	53 723	57 851	60 639	61 999	64 663	70 742	75 851	81 124	88 304	90 773
Capitaluri proprii	37 081	39 393	40 700	43 243	45 098	48 964	52 746	57 479	61 352	63 952
Instrumente de natura datoriei**	16 642	18 458	19 939	18 756	19 565	21 778	23 105	23 645	26 952	26 821

* - soldurile ISD pentru perioada 2011-2012 au fost recalulate potrivit metodologiei BPM6;
- soldurile ISD pentru perioada 2013-2016 au fost revizuite în luna decembrie 2019, în cadrul reviziei *benchmark* (mai multe informații sunt disponibile la adresa <http://www.bnr.ro/Procesul-de-revizuire-a-datelor-statistice-20794.aspx>)
** datorii minus creanțe în relația cu investitorii străini direcți și cu societățile din grupul acestora

Tabel 6. Soldul ISD în produsul intern brut și valoarea soldului ISD raportat la populația rezidentă în perioada 2011-2020

Indicatori	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Stoc ISD (mil. euro)	53 723	57 851	60 639	61 999	64 663	70 742	75 851	81 124	88 304	90 773
PIB* (mil. euro)	131 963	133 246	143 802	150 428	160 328	170 378	187 801	204 541	223 342	218 219
Stoc ISD/PIB (%)	40,7	43,4	42,2	41,2	40,3	41,5	40,4	39,7	39,5	41,6
Populație** (mil. locuitori)	20,1	20,02	19,95	19,88	19,76	19,64	19,53	19,43	19,33	19,19
Stoc ISD/populație (euro/locuitor)	2 673	2890	3 039	3 119	3 272	3 601	3 883	4 176	4 569	4 731

* date provizorii pentru anul 2020
** populația rezidentă la 1 ianuarie a anului următor
Notă: - soldurile ISD pentru perioada 2011-2012 au fost recalulate potrivit metodologiei BPM6;
- soldurile ISD pentru perioada 2013-2016 au fost revizuite în luna decembrie 2019, în cadrul reviziei *benchmark* (mai multe informații sunt disponibile la adresa <http://www.bnr.ro/Procesul-de-revizuire-a-datelor-statistice-20794.aspx>)
Sursa: INS, BNR

Tabel 7. Repartizarea pe principalele activități economice a soldului ISD în perioada 2011-2020

milioane euro										
Activitatea economică	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Total	55 139	59 126	60 639	61 999	64 663	70 742	75 851	81 124	88 304	90 773
Industrie	24 487	27 455	29 010	30 013	28 521	31 124	32 666	33 311	35 648	35 693
Industria extractivă	2 753	3 225	3 548	3 387	1 985	1 842	1 965	2 273	3 921	3 373
Industria prelucrătoare	17 372	18 509	18 581	19 431	19 975	22 494	24 250	25 032	25 596	26 475
– alimente, băuturi și tutun	2 251	2 160	2 402	2 562	2 170	2 398	2 517	2 678	2 651	2 877
– ciment, sticlă, ceramică	1 768	1 684	1 658	1 628	1 461	1 433	1 419	1 497	1 512	1 454
– fabricare produse din lemn, inclusiv mobilă	1 029	1 090	1 154	1 550	1 704	1 436	1 340	1 398	1 453	1 513
– fabricarea calculatoarelor, altor produse electronice, optice și electrice	1 062	1 051	1 270	1 481	1 493	1 724	1 857	1 942	2 023	2 321
– mașini, utilaje și echipamente	995	1 114	1 369	1 526	1 703	1 597	1 715	1 834	1 925	1 920
– metalurgie	2 695	2 899	2 435	2 823	2 672	2 898	3 153	3 163	3 167	3 191
– mijloace de transport	2 840	3 173	3 322	2 708	3 309	4 684	5 626	5 441	5 732	6 088
– prelucrare țitei, produse chimice, cauciuc și mase plastice	3 468	3 962	3 687	3 679	3 882	4 530	4 884	5 175	5 217	5 136
– textile, confecții și pielărie	798	834	793	919	999	1 037	1 068	1 018	1 016	989
– alte ramuri ale industriei prelucrătoare	466	542	491	555	582	757	671	886	900	987

–continuare–

milioane euro										
Activitatea economică	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Energie electrică, gaze și apă	4 362	5 721	6 881	7 195	6 561	6 788	6 451	6 006	6 131	5 845
Activități profesionale, științifice, tehnice și administrative și servicii suport	2 679	2 843	2 999	3 180	4 133	3 984	4 088	3 991	4 386	4 183
Agricultură, silvicultură și pescuit	1 316	1 402	1 335	1 623	1 709	1 864	2 272	2 406	2 637	2 621
Comerț	6 282	6 714	6 405	6 685	7 441	8 992	10 446	12 865	14 681	15 658
Construcții și tranzacții imobiliare	5 897	5 466	6 270	6 542	8 372	10 060	11 611	13 651	14 928	15 361
Hoteluri și restaurante	431	348	385	618	534	418	449	528	605	651
Intermedieri financiare și asigurări	10 026	10 914	8 564	7 822	8 446	8 856	9 398	9 308	10 152	10 746
Tehnologia informației și comunicații	2 967	2 854	4 390	4 019	3 854	3 704	3 150	3 321	3 441	3 918
Transporturi	787	876	971	1 080	1 209	1 224	1 247	1 281	1 274	1 496
Alte activități	267	254	310	418	444	516	524	462	552	448

Notă: - soldurile ISD pentru perioada 2011-2012 au fost elaborate potrivit metodologiei BPM5;

 - soldurile ISD pentru perioada 2013-2016 au fost revizuite în luna decembrie 2019, în cadrul reviziei *benchmark* (mai multe informații sunt disponibile la adresa <http://www.bnr.ro/Procesul-de-revizuire-a-datelor-statistice-20794.aspx>).

Tabel 8. Repartizarea pe principalele activități economice a soldului imobilizărilor corporale și necorporale la 31 decembrie 2020

Activitatea economică	Valoarea (milioane euro)	Ponderea în total ISD (%)
Total	39 709	43,8
Industrie	20 351	22,4
Industria extractivă	2 393	2,6
Industria prelucrătoare	14 258	15,7
– alimente, băuturi și tutun	1 954	2,2
– ciment, sticlă, ceramică	942	1,0
– fabricare produse din lemn, inclusiv mobilă	777	0,9
– fabricarea calculatoarelor, altor produse electronice, optice și electrice	1 294	1,4
– mașini, utilaje și echipamente	994	1,1
– metalurgie	1 291	1,4
– mijloace de transport	3 801	4,2
– prelucrare țitei, produse chimice, cauciuc și mase plastice	2 319	2,6
– textile, confecții și pielărie	448	0,5
– alte ramuri ale industriei prelucrătoare	438	0,4
Energie electrică, gaze și apă	3 701	4,1
Activități profesionale, științifice, tehnice și administrative și servicii suport	586	0,6
Agricultură, silvicultură și pescuit	1 190	1,3
Comerț	5 889	6,5
Construcții și tranzacții imobiliare	6 470	7,1
Hoteluri și restaurante	412	0,5
Intermedieri financiare și asigurări	1 518	1,7
Tehnologia informației și comunicații	2 272	2,5
Transporturi	862	1,0
Alte activități	159	0,2

Tabel 9. Repartizarea pe regiuni de dezvoltare a soldului ISD la 31 decembrie 2020

Regiunea	Valoarea (milioane euro)	Ponderea în total ISD (%)
Total	90 773	100,0
BUCUREȘTI – ILFOV	56 092	61,8
CENTRU	8 478	9,3
VEST	6 839	7,5
SUD – MUNTENIA	5 924	6,5
NORD-VEST	5 644	6,2
SUD-EST	3 663	4,0
SUD-VEST – OLTENIA	2 487	2,7
NORD-EST	1 647	1,8

Notă: ISD au fost localizate teritorial după sediul social al întreprinderilor investiție străină directă, ceea ce nu corespunde întotdeauna cu locul de desfășurare a activității economice.

Tabel 10. Repartizarea pe județe a soldului ISD în întreprinderile cu cel puțin 20 de salariați și în întreprinderile atipice în perioada 2013-2020

milioane euro								
Județul	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Total	57 443	59 222	60 627	66 577	71 173	75 502	82 528	87 083
Alba	886	1 192	963	1 103	828	828	1 065	1 024
Argeș	1 450	582	791	1 037	1 117	1 233	1 425	1 521
Arad	760	854	959	1 079	1 216	1 011	914	1 103
Bacău	165	165	193	143	144	458	356	329
Bihor	526	584	613	656	667	700	876	1 023
Bistrița-Năsăud	110	120	149	188	136	116	138	123
Brăila	136	136	80	90	112	131	170	199
Botoșani	84	70	78	80	77	76	70	74
Brașov	1 827	1 880	2 128	2 159	2 204	2 597	2 581	2 668
București	32 105	32 464	33 023	36 191	38 699	41 273	45 961	48 713
Buzău	320	540	431	500	399	422	436	451
Cluj	1 118	1 431	1 677	1 713	1 934	1 939	2 059	2 101
Călărași	465	463	429	334	353	353	364	299
Caraș-Severin	110	207	214	331	287	162	196	216
Constanța	1 157	1 424	1 559	2 019	2 163	1 852	2 033	1 804
Covasna	90	89	129	132	140	131	224	283
Dâmbovița	257	277	350	352	396	334	393	442
Dolj	1 083	1 068	1 251	1 135	1 198	1 267	1 335	1 334
Gorj	12	14	13	8	4	3	3	5
Galați	546	606	513	651	603	844	838	708
Giurgiu	212	132	125	129	169	226	264	363
Hunedoara	313	379	370	379	411	393	411	456
Harghita	113	127	130	106	105	111	123	223
Ilfov	3 035	3 153	3 332	3 672	4 165	4 451	5 188	5 876
Ialomița	197	173	212	306	293	301	315	333
Iași	647	516	448	462	469	460	454	515

–continuare–

Județul	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Mehedinți	91	106	15	16	5	16	19	14
Maramureș	34	176	218	442	476	637	700	710
Mureș	1 499	1 599	1 511	1 757	1 620	1 674	1 766	1 884
Neamț	146	183	206	192	197	228	191	193
Olt	615	668	707	674	973	942	969	904
Prahova	2 008	2 062	2 060	2 171	2 251	2 481	2 607	2 579
Sibiu	622	882	803	907	1 310	1 476	1 560	1 820
Sălaj	403	478	458	471	457	406	421	451
Satu Mare	236	284	350	391	401	502	553	570
Suceava	457	439	498	459	453	447	445	420
Tulcea	283	282	198	138	322	168	249	295
Timiș	2 976	3 018	3 053	3 605	3 998	4 359	4 386	4 579
Teleorman	95	101	108	99	79	87	93	117
Vâlcea	88	133	151	175	182	194	191	183
Vrancea	81	87	86	91	117	121	120	120
Vaslui	85	78	45	34	43	92	66	58

Notă: ISD au fost localizate teritorial după sediul social al întreprinderilor investiție străină directă, ceea ce nu corespunde întotdeauna cu locul de desfășurare a activității economice.

Tabel 11. Repartizarea pe țări de origine a soldului ISD la 31 decembrie 2020

Țara	Valoarea (milioane euro)	Ponderea în total ISD (%)
Total	90 773	100,0
Țările de Jos	19 994	22,0
Germania	11 070	12,2
Austria	10 858	12,0
Italia	7 652	8,4
Franța*	5 642	6,2
Cipru	5 445	6,0
Elveția	4 656	5,1
Luxemburg	3 906	4,3
Marea Britanie	2 755	3,0
Ungaria	2 221	2,4
Belgia	2 202	2,4
Cehia	1 799	2,0
Spania	1 756	1,9
Grecia	1 234	1,4
Statele Unite ale Americii	1 037	1,1
Turcia	1 029	1,1
Polonia	933	1,0
Suedia	810	0,9
Danemarca	680	0,7
Irlanda	671	0,7
Japonia	548	0,6

–continuare–

Țara	Valoarea (milioane euro)	Pondere în total ISD (%)
Norvegia	427	0,5
Bulgaria	417	0,5
Israel	338	0,4
Liban	275	0,3
Portugalia	257	0,3
China	227	0,3
Malta	224	0,2
Canada	218	0,2
Virgine Britanice (Insulele)	169	0,2
Emiratele Arabe Unite	145	0,2
Federația Rusă	137	0,2
Republica Serbia	128	0,1
Alte țări**	913	1,0

* inclusiv Principatul Monaco
** țări de origine a unor investiții al căror sold este mai mic de 100 de milioane euro
Notă: Repartizarea pe țări de origine s-a realizat pe baza principiului *Immediate Country Basis*.

Tabel 12. Repartizarea pe țări de destinație a soldului investițiilor directe ale rezidenților în străinătate la 31 decembrie 2020

Țara	Valoarea
Total	2 402
Cipru	486
Italia	290
Republica Moldova	280
Bulgaria	165
Republica Serbia	115
Franța*	109
Germania	92
Turcia	45
Ucraina	29
Emiratele Arabe Unite	23
SUA	20
Grecia	14
Spania	12
Alte țări**	722

* inclusiv Principatul Monaco
** țări de destinație a unor investiții al căror sold este mai mic de 10 milioane euro, precum și cele al căror sold îndeplinește condițiile de confidențialitate, potrivit prevederilor art. 36 din Legea nr. 226/2009 a organizării și funcționării statisticii oficiale în România, cu modificările și completările ulterioare
Notă: Repartizarea pe țări de origine s-a realizat pe baza principiului *Immediate Country Basis*.

Tabel 13. Veniturile obținute de nerezidenți din ISD în anul 2020
(repartizare în funcție de țara de origine a investitorului final)

milioane euro			
Țara	Sold ISD	Venituri din ISD	Randamentul investițiilor
Germania	13 792	1 272	9,2
Austria	10 153	969	9,5
Franța*	8 733	899	10,3
Statele Unite ale Americii	6 167	713	11,6
Italia	7 556	504	6,7
Țările de Jos	4 321	332	7,7
Alte țări	40 051	2 168	5,4
Total	90 773	6 857	7,6

* inclusiv Principatul Monaco

Tabel 14. Evoluția veniturilor din ISD obținute de nerezidenți în perioada 2011-2020

milioane euro										
Componente	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Venituri realizate din ISD de nerezidenți	411	1 267	2 839	1 704	3 746	5 069	5 877	6 795	7 040	6 857
Venituri din participații la capital	-422	331	1 950	800	2 909	4 287	5 259	6 123	6 346	6 264
Venituri nete din dobânzi	833	936	889	904	837	782	618	672	694	593

Tabel 15. Evoluția cifrei de afaceri a întreprinderilor ISD

milioane euro			
Anul	Întreprinderi ISD de gradul I	Întreprinderi ISD de gradul II	Total întreprinderi ISD
2011	123 974	13 524	137 498
2012	125 473	14 137	139 610
2013	129 615	12 587	142 202
2014	131 820	9 685	141 505
2015	133 076	10 792	143 868
2016	137 832	10 532	148 364
2017	152 217	12 588	164 805
2018	165 607	13 182	178 789
2019	174 858	16 147	191 005
2020	166 232	13 142	179 374

Tabel 16. Evoluția forței de muncă angajate în întreprinderile ISD

mii persoane			
Anul	Întreprinderi ISD de gradul I	Întreprinderi ISD de gradul II	Total întreprinderi ISD
2011	1 075	74	1 149
2012	1 102	67	1 169
2013	1 083	64	1 147
2014	1 124	60	1 184
2015	1 165	63	1 228
2016	1 205	59	1 264
2017	1 244	65	1 309
2018	1 252	64	1 316
2019	1 240	74	1 314
2020	1 198	64	1 265

Tabel 17. Repartizarea profitului net total al întreprinderilor ISD pe tipuri de investitori

milioane euro										
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Profit net ce revine investitorilor străini direcți	-421	332	1 950	801	2 910	4 287	5 260	6 124	6 346	6 264
Profit net ce revine altor investitori	470	724	841	509	533	410	826	672	701	570

Tabel 18. Evoluția productivității muncii și a profitabilității forței de muncă în întreprinderile ISD

euro/salariat		
Anul	Productivitatea muncii*	Profitabilitatea forței de muncă**
2011	119 668	42
2012	119 427	904
2013	123 977	2 433
2014	119 514	1 106
2015	117 156	2 803
2016	117 377	3 716
2017	125 901	4 649
2018	135 858	5 164
2019	145 361	5 363
2020	141 798	5 402

* calculată ca raport între cifra de afaceri și numărul mediu de salariați

** calculată ca raport între rezultatul net și numărul mediu de salariați

Tabel 19. Randamentul capitalurilor proprii și al investițiilor în întreprinderile ISD în perioada 2011-2020

Anul	Capitaluri proprii totale ale întreprinderilor ISD	Profit net realizat de întreprinderile ISD	Randamentul capitalurilor proprii*	Sold ISD	Venituri realizate din ISD de nerezidenți	Randamentul investițiilor**
2011	45 682	49	0,1	53 723	411	0,8
2012	50 854	1 056	2,1	57 851	1 267	2,2
2013	49 923	2 790	5,6	60 639	2 839	4,7
2014	53 973	1 310	2,4	61 999	1 704	2,7
2015	54 822	3 443	6,3	64 663	3 746	5,8
2016	57 791	4 698	8,1	70 742	5 069	7,2
2017	61 092	6 086	10,0	75 851	5 877	7,7
2018	64 493	6 796	10,5	81 124	6 795	8,4
2019	69 762	7 047	10,1	88 304	7 040	8,0
2020	71 676	6 833	9,5	90 773	6 857	7,6

* calculat ca raport între totalul profiturilor nete ale societăților ISD în anul de referință și totalul capitalurilor proprii ale acestora la finalul anului de referință

** calculat ca raport între veniturile nete ce revin investitorilor străini direcți în anul de referință și soldul ISD la finalul anului de referință

Tabel 20. Exportul și importul de bunuri ale întreprinderilor ISD pe grupe de mărfuri în anul 2020*

Grupe de mărfuri (secțiuni din NC)	Exporturi (FOB)		Importuri (CIF)		Sold FOB/CIF (+) excedent/ (-) deficit (milioane euro)
	întrep. ISD (milioane euro)	pondere întrep. ISD (%) în total economie**	întrep. ISD (milioane euro)	pondere întrep. ISD (%) în total economie**	
Bunuri – Total	43 467	72,9	50 957	66,5	-7 489
1. Produse agroalimentare	3 086	5,2	5 003	6,5	-1 916
I. Animale vii și produse ale regnului animal	312	0,5	963	1,3	-651
II. Produse ale regnului vegetal	1 838	3,1	1 461	1,9	378
III. Grăsimi și uleiuri animale sau vegetale	109	0,2	105	0,1	4
IV. Produse alimentare, băuturi, tutun	827	1,4	2 474	3,2	-1 648
2. Produse minerale (V)	1 152	1,9	4 044	5,3	-2 892
3. Produse chimice și plastice	4 368	7,3	9 610	12,5	-5 242
VI. Produse ale industriei chimice	1 272	2,1	6 075	7,9	-4 803
VII. Materiale plastice, cauciuc	3 096	5,2	3 535	4,6	-439
4. Produse din lemn, hârtie	1 539	2,6	1 079	1,4	460
IX. Produse din lemn	1 225	2,1	451	0,6	774
X. Pastă de lemn, hârtie	314	0,5	628	0,8	-314
5. Textile, confecții, încălțăminte	2 489	4,2	3 032	4,0	-543
XI. Materiale textile și articole din acestea	1 933	3,2	2 571	3,4	-638
XII. Încălțăminte	556	0,9	461	0,6	95
6. Metale comune (XV)	4 119	6,9	4 491	5,9	-372

–continuare–

Grupe de mărfuri (secțiuni din NC)	Exporturi (FOB)		Importuri (CIF)		Sold FOB/CIF (+) excedent/ (-) deficit (milioane euro)
	întrep. ISD (milioane euro)	pondere întrep. ISD (%) în total economie**	întrep. ISD (milioane euro)	pondere întrep. ISD (%) în total economie**	
7. Mașini, aparate, echipamente și mijloace de transport	23 225	38,9	20 397	26,6	2 827
XVI. Mașini, aparate și echipamente electrice	12 909	21,6	14 925	19,5	-2 016
XVII. Mijloace de transport	10 316	17,3	5 473	7,1	4 843
8. Alte mărfuri	3 489	5,9	3 300	4,3	189
VIII. Piei, blănuri și produse din acestea	153	0,3	449	0,6	-296
XIII. Materiale de construcții	305	0,5	537	0,7	-232
Mărfuri și produse diverse (XVIII, XX, XXII)	3 031	5,1	2 314	3,0	717

* conform clasificării din Nomenclatorul Combinat; inclusiv bunurile importate pentru prelucrare și exporturile de bunuri supuse prelucrării

** nu include exporturile și importurile aferente activităților diviziunilor CAEN Rev.2: 84 – Administrație publică, 94 – Activități asociative, 97/98 – Activități ale gospodăriilor populației și 99 – Activități extrateritoriale

Sursa: INS, calcule BNR

Tablel 21. Exporturile și importurile de bunuri ale întreprinderilor ISD în anul 2020 după activitatea economică a acestora

Activitatea economică	Exporturi (FOB)			Importuri (CIF)		
	întrep. ISD (milioane euro)	pondere întrep. ISD (%)		întrep. ISD (milioane euro)	pondere întrep. ISD (%)	
		în total economie*	în total sector de activitate		în total economie*	în total sector de activitate
Total	43 467	72,9	72,9	50 957	66,5	66,5
Industrie	39 458	66,2	79,6	31 541	41,2	80,4
Industria extractivă	458	0,8	94,9	537	0,7	95,5
Industria prelucrătoare	38 575	64,7	79,6	30 588	39,9	80,5
– alimente, băuturi și tutun	835	1,4	52,2	1 631	2,1	60,6
– ciment, sticlă, ceramică	281	0,5	75,0	351	0,5	67,0
– fabricare produse din lemn, inclusiv mobilă	1 852	3,1	69,3	625	0,8	68,5
– fabricarea calculatoarelor, altor produse electronice, optice și electrice	5 291	8,9	75,5	4 219	5,6	77,9
– mașini, utilaje și echipamente	3 770	6,3	93,2	3 028	4,0	89,7
– metalurgie	3 561	6,0	88,8	2 060	2,7	81,7
– mijloace de transport	15 284	25,6	81,0	11 091	14,5	88,9
– prelucrare țigăi, produse chimice, cauciuc și mase plastice	4 743	8,0	87,6	5 493	7,2	83,2
– textile, confecții și pielărie	2 408	4,0	67,9	1 583	2,1	66,7
– alte ramuri ale industriei prelucrătoare	551	1,0	61,0	506	0,7	46,4
Energie electrică, gaze și apă	426	1,0	67,4	416	0,6	59,6
Activități profesionale, științifice, tehnice și administrative și servicii suport	136	0,2	33,3	519	0,7	42,8
Agricultură, silvicultură și pescuit	335	0,6	44,9	325	0,4	36,1

–continuare–

Activitatea economică	Exporturi (FOB)			Importuri (CIF)		
	întrep. ISD (milioane euro)	pondere întrep. ISD (%)		întrep. ISD (milioane euro)	pondere întrep. ISD (%)	
		în total economie*	în total sector de activitate		în total economie*	în total sector de activitate
Comerț	3 332	5,6	40,1	17 916	23,4	54,2
Construcții și tranzacții imobiliare	26	0	23,6	176	0,2	26,2
Hoteluri și restaurante	1	0	13,2	9	0	15,3
Intermedieri financiare și asigurări	8	0	72,7	62	0,1	34,0
Tehnologia informației și comunicații	83	0,1	78,7	302	0,4	68,0
Transporturi	88	0,2	28,9	94	0,1	18,4
Alte activități	0	0	0,8	12	0	4,0

* nu include exporturile și importurile de bunuri aferente activităților diviziunilor CAEN Rev.2: 84 – Administrație publică, 94 – Activități asociative, 97/98 – Activități ale gospodăriilor populației și 99 – Activități extrateritoriale

Notă: Exporturile și importurile de bunuri sunt agregate după activitatea principală a întreprinderilor ISD, conform CAEN Rev.2.

Sursa: INS, calcule BNR

Tabel 22. Exporturile și importurile de servicii ale întreprinderilor ISD în anul 2020*

Grupe de servicii	Exporturi		Importuri	
	întrep. ISD (milioane euro)	pondere întrep. ISD (%) în total grupă servicii	întrep. ISD (milioane euro)	pondere întrep. ISD (%) în total grupă servicii
Total servicii	12 610	53,0	6 882	48,0
Servicii de prelucrare a bunurilor	1 435	58,5	82	60,3
Transport, <i>din care:</i>	2 057	30,5	1 266	47,5
Transport rutier de mărfuri	1 569	28,7	628	55,3
Servicii de telecomunicații, informatice și informaționale	4 522	73,7	1 283	47,1
Servicii de telecomunicații	592	77,0	486	98,4
Servicii informatice	3 458	75,3	697	35,1
Servicii informaționale	472	60,5	100	40,8
Taxe pentru utilizarea proprietății intelectuale n.a.p.	46	39,7	645	83,1
Alte servicii pentru afaceri	4 056	71,6	3 297	75,0
Servicii de cercetare dezvoltare	509	84,8	296	91,1
Servicii de consultanță profesională și pentru afaceri	1 694	72,1	1 078	69,8
Servicii tehnice, comerciale și alte servicii pentru afaceri	1 854	68,3	1 923	76,1
Alte servicii	494	18,6	309	8,5

* Datele privind exporturile și importurile de servicii sunt compilate de BNR în conformitate cu metodologia BPM6.

Notă: Exporturile și importurile sunt agregate după natura serviciului.

